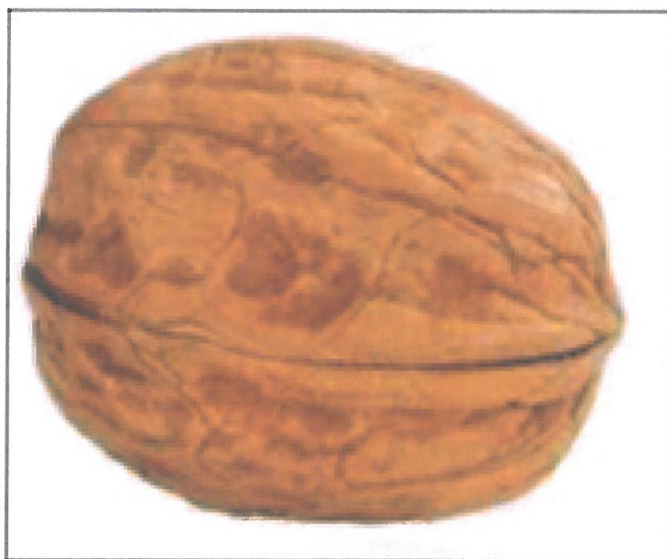

A DIÓSDI DIÓ ÓVODA

PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Készítette:

Sánta Gáborné

igazgató

és a Diósd Dió Óvoda

nevelőtestülete

Diósd, 2024. február 16.

TARTALOMJEGYZÉK:

1. Adatok	4
2. Helyzetkép	5
3. Jövőkép	6
4. Óvodakép	7
5. Gyermekkép	9
6. Az óvodai élet megszervezésének személyi és tárgyi feltételei	11
6.1. Személyi feltételek	11
6.1.1. A pedagógus személyiségjegyei	11
6.1.2. Az óvodapedagógus, a pedagógiai asszisztens és a dajka együttműködése	12
6.2. Tárgyi feltételek - Az óvoda helyiségei (csoportszoba, közös terek, udvar)	13
6.2.1. A belső terek	13
6.2.2. A külső terek, az óvoda különböző udvarrészei	14
7. Az óvoda nevelési, pedagógiai-pszichológiai koncepciója	16
7.1. Az óvoda nevelési célja	16
7.2. Az óvodai nevelés alapelvei	16
7.3. Az óvodai nevelés általános feladatai	18
7.3.1. Az egészséges életmód alakítása	18
7.3.1.1. Az egészséges életmód alapelvei	19
7.3.1.2. Az egészségfejlesztés területei	19
7.3.1.3. Helyes életritmus, napirend, hetirend	21
7.3.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés	25
7.3.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	28
7.4. Az óvodai nevelés speciális feladatai	30
7.4.1. Az eltérő fejlődésű gyerekek ellátása, integrálása	31
7.4.1.1. Logopédiai ellátás	31
7.4.1.2. Óvodapszichológusi ellátás	31
7.4.1.3. Mozgásfejlesztő gyógypedagógusi ellátás	32
7.4.2. A különleges bánásmódot, kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátása	32
7.4.2.1. A sajátos nevelési igényű gyermekek (SNI) ellátása	34
7.4.2.2. A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő (BTMN) gyermekek óvodai nevelése	34
7.4.2.3. A kiemelten tehetséges gyermekek -tehetséggondozás az óvodánkban	34
7.4.2.4. A Gyvt. szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek ellátása, az esélyegyenlőség és az egyenlő hozzáférés biztosítása	35
7.4.2.5. Tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek ellátása	36
7.5. A tudatos fejlesztés tartalmai	36

7.5.1. Tevékenységekben megvalósuló tanulás	36
7.5.2. Az óvodai élet tevékenységformái	38
7.5.2.1. Játék- és tanulási tevékenységek	38
7.5.2.2. Társas és közösségi tevékenységek	65
7.5.2.3. Munka jellegű tevékenységek	67
7.5.2.4. Szabadidős tevékenységek	70
7.6. A fejlődés jellemzői óvodáskor végére	71
8. Az óvodai nevelőmunka dokumentumai	74
8.1. A gyermekekkel kapcsolatos dokumentáció, személyi anyag	74
8.2. Az óvodai élettel, neveléssel kapcsolatos szakmai dokumentumok	74
8.2.1. A csoportnapló tartalma	75
9. A szakmai munka támogatása, megújulása	77
9.1. A szakmai fejlődés lehetőségei az óvodán belül	77
9.2. A szakmai fejlődés lehetőségei az óvodán kívül	78
10. Az óvoda kapcsolatrendszere	80
10.1. Kapcsolattartás a szülőkkel	80
10.2. Kapcsolattartás az intézményekkel	81
11. Gyermekvédelmi feladatok ellátása	83
11. 1. A kapcsolatfelvétel folyamata	83
11. 2. A szociális hátrányok enyhítését segítő feladatok és tevékenységek	84
11. 3. Az óvodai dolgozók legfontosabb feladatai	84
11.3.1. Az óvodapedagógus legfontosabb gyermekvédelmi feladatai	84
11.3.2. A gyermekvédelmi felelős legfontosabb feladatai	85
11.3.3. Az igazgató legfontosabb gyermekvédelmi feladatai	86
12. Törvényi hivatkozások	88
13. Felhasznált irodalom	89
14. Legitimációs záradék	90

1. Adatok

Az intézmény neve	Diósd Dió Óvoda
OM azonosító	032825
Fenntartó	Diósd Város Önkormányzat
Alapító okirat száma	A/16811/1/2023
Az intézmény illetékességi és működési területe	Diósd Város közigazgatási területe
Az intézmény székhelye	2049 Diósd, Gárdonyi Géza utca 9.
Telefonszáma	06-23/400-690
Email címe	dioovoda@gmail.com
Székhelyen kívül működő intézményei	Diósd Dió Óvoda Ifjúság úti Tagóvodája 2049 Diósd, Ifjúság út 4.
	Diósd Dió Óvoda Kocsis utcai Tagóvodája 2049 Diósd, Kocsis utca 1.
Az intézmény alaptevékenysége szakfeladatonként	091110 - óvodai nevelés, ellátás szakmai feladatai
	091120 - sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének, ellátásának szakmai feladatai
	091140 - óvodai nevelés, ellátás működtetési feladatai
	096015 – gyermekétkeztetés köznevelési intézményben
	096025 - munkahelyi étkeztetés köznevelési intézményben

2. Helyzetkép

Diósd kis faluból várossá fejlődött. A lakosság számának dinamikus növekedése együtt járt a gyermeklétszám folyamatos emelkedésével. Óvodánk – a magas csoportlétszámok ellenére – teljesíteni tudja a szülői elvárásokat: a gyermekek békés, nyugodt környezetben, megfelelő pedagógiai szakértelem mellett, harmonikusan fejlődhetnek.

Diósd város – fejlődése ellenére – még megőrizte falusias jellegét, valamint a régi Diósdhoz kapcsolódó hagyományos rendezvényeit (Márton-nap, nemzeti és keresztény ünnepeinkhez kapcsolódó rendezvények, Tavaszköszöntő, Szent Gellért-nap stb.), melyekhez óvodásaink és pedagógusaink is aktívan tudnak kapcsolódni. Így lehetőségünk van a kisgyermeket megismertetni a múlt hagyományaival, a jelenkor szokásaival.

A Diósd Dió Óvoda három épületben működik:

A település legrégebbi óvodája az Ifjúság úti Tagóvoda. A lakótelep térségében épült, kezdetben 5 csoportos volt, mára 7 csoportossá bővült az óvoda. Udvarát koros fák teszik árnyékossá.

A Kocsis utcai Tagóvodát 2010-ben vették birtokba a gyerekek. A 6 csoportos óvoda hatalmas épülete a város felső részében található, zöldövezetben.

A legújabb a Gárdonyi Géza utcában 2017 januárjában átadott épület. Régen iskolaként működött, ma 6 csoportos óvoda, mely a város szívében van, családi házakkal körülölelve.

Az óvoda mindhárom épülete egy vezetés alá tartozik.

A különböző adottságok ellenére a nevelőtestület egységesen a közösen létrehozott helyi óvodai nevelési programot alkalmazza, mely a Tevékenységközpontú óvodai nevelési program adaptálása alapján készült.

A Tevékenységközpontú óvodai nevelési program középpontba állítja a gyermeki tevékenységre épülő nevelést és ezt az elvet a teljes nevelési folyamaton keresztül kiemelten kezeli. Mint nevelőintézmény, óvodánk is a gyermeki személyiség kibontakoztatására, nevelésére, fejlesztésére törekszik.

Tudatosan tervezett, szervezett nevelési helyzetek megteremtésével a 3–7 éves korú gyermekek szociális életképességét (életre nevelését) minden későbbi fejlődés alapjaként kezeli. Kiemelkedő fontosságú a játék szerepe. A játék kicsiben maga az élet, az, amit a gyermek felfog és rekonstruálni tud az őt körülvevő világból.

3. Jövőkép

Célunk és feladatunk, hogy az óvodánk a nyugalom, biztonság, elfogadás szigete legyen, ahol a gyerekek önfeledten tevékenykedhetnek, ahol egyensúlyban van a szabad játék és a tevékenységekben megvalósuló tanulás. Olyan tárgyi és személyi környezetet szeretnénk biztosítani a gyerekek számára, ahol mindannyian sajátosságaiktól függetlenül megélhetik saját szintjükön a világ és saját maguk megismerésének és felfedezésének élményeit, így segítve őket abban, hogy elhelyezhessék magukat szűkebb és tágabb környezetükben, az őket körülvevő társadalmi normák és keretek között, mindezt szakmailag kiváló, mindig megújulni képes, elfogadó óvodapedagógusok és fejlesztő szakemberek támogatásával.

4. Óvodakép

„Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család.” (Alapprogram)

Az óvoda kiegészítő szerepet tölt be a gyermekek fejlődésének elősegítésében. Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye. Az óvodában, miközben az teljesíti funkcióit (óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő) a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikai feltételei.

Ennek érdekében célunk, hogy a gyermekek családias, nyugodt, szeretetteljes légkörben nevelkedjenek, ahol biztonságban érezhetik magukat.

Az óvodáskorú gyermek legfőbb tevékenysége a játék, ezért arra törekszünk, hogy a szabad játékban tapasztalatok által teljesebben ki a személyiségük.

„Az óvodai nevelés célja az, hogy elősegítse az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkenését, az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is).” (Alapprogram)

Az esélyegyenlőség jegyében biztosítjuk az óvodába járó gyermekek nevelési feltételeit, a hátrányos helyzetű, valamint a tehetséges gyermekek differenciált fejlesztésének lehetőségét. Lehetőséget adunk mindazon gyermekek befogadására, nevelésére, fejlesztésére, akik a szakértői bizottság véleménye és az alapító okiratunkban foglaltak alapján integráltan nevelhetők.

„Az óvodai nevelésben alapelv, hogy: a gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi, a nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását, az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatásoknak a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk.

Az óvodai nevelés az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodik: a gyermeki szükségletek kielégítéséről, az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről; a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról; a gyermeki közösségben végezhető sokszínű - az életkornak és fejlettségnek megfelelő - tevékenységekről, különös tekintettel a mással nem helyettesíthető játékról; e tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségtartalmakról, emberi értékek közvetítéséről; a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről.

A nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését, és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok (a továbbiakban: migráns) gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.” (Alapprogram)

Az óvodapedagógusok bevonják a dajkát és a pedagógiai asszisztenst a közösségi élet és az egészséges életmód szokásainak megtervezésébe, megvalósításába. A közösség tagjaként valamennyien felelősséget vállalnak a közösen kitűzött célok és feladatok megvalósításáért. A munkatársi kapcsolatban őszinte, nyílt véleménnyel segítik egymást a legjobb megoldás érdekében.

5. Gyermekkép

A gyermek fejlődő, mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre.

„A gyermekek fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. E tényezők együttes hatásának következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként (életkori szakaszonként) és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. A személyiség szabad kibontakozásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó. Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.” (Alapprogram)

Az óvodában a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.

A pedagógiai folyamat az óvodapedagógus-gyermek viszony kölcsönhatásában jut kifejezésre, melyben fontos szerepet játszik az óvodapedagógus attitűdje: pl.: szorgalom, empátia, szakmai elhivatottság, pozitív érzelmi odafordulás, őszinteség, türelem, szeretet, becsület.

A gyermek tevékeny részvételét az óvodai életben úgy lehet a leginkább kialakítani, fejleszteni, hogy nyugodt, jó kedélyű hangulatot teremtve megadjuk a tárgyi, személyi feltételeket az optimális kibontakozáshoz. A gyermek a tevékenységekben akkor aktív, ha szabadon választhat, tevékenykedhet. Olyan pedagógiai környezetet kell kialakítani óvodánkban, ahol a másság elfogadása természetessé válik.

Célunk, hogy a gyermek az óvodapedagógusban és az óvodában dolgozóknál természetes támaszra találjon. Szívesen járjanak óvodába, érezzék jól magukat a gyermekközösségben, ahol érzelmileg biztonságos, egészséges környezet fogadja őket. A mindennapi életben igazodjanak el, tudjanak jól együttműködni, másokat és a különbözőségeket képesek legyenek (a másságot) elfogadni, hogy reális önértékelésű emberekké váljanak.

Szakmai munkánk során támogatjuk a tehetségígéretes gyermekeket.

6. Az óvodai élet megszervezésének személyi és tárgyi feltételei

6.1. Személyi feltételek

Az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermek számára.

Olyan **személyiségjegyek** megléte szükséges, melyek tükrözik a:

- gyermekek iránti szeretetét,
- emberi minőségét,
- értelmiségi szerepét,
- általános nevelői minőségét,
- szakmai- módszertani hozzáértését,
- felkészültségét,
- irányítási stílusát,
- konszenzuskészségét,
- kommunikációs, kooperációs képességét,
- toleranciakészségét,
- kulturáltságát,
- nevelői magatartását.

6.1.1. A pedagógus személyiségjegyei:

- gyermekszeretet
- motiváltság (hivatásszeretet)
- lelkiismeretesség
- kiegyensúlyozottság
- megértés, szeretet
- odafigyelés
- következetesség
- érzelmi stabilitás
- nyitottság
- kommunikációs képességek
- speciális pedagógiai képességek
- tapasztalatátadás
- igényesség
- döntésképesség
- tolerancia
- hitelesség
- titoktartás
- képzelőerő
- nevelői tekintély

A **kiemelt figyelmet igénylő** gyermekek sérülés specifikus fejlesztésének feladatai az óvodai nevelés során fontos feladat. Cél a fejlesztés által a sérülés súlyosságától függően a hátrányos következmények csökkentése vagy ellensúlyozása, lehetőséghez képest a pszichológia és fiziológiai tényezők összhangjának megteremtése saját emberi erőforrásainkkal, azok képzettségének és kompetenciájának mértékéig.

Amennyiben migráns gyermekeket is nevel az óvoda, feladatunknak tekintendő, hogy lehetőséget teremtsünk ahhoz, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.

Óvodapedagógusaink folyamatos szakmai továbbképzésben vesznek részt, melyek felkészültséget biztosítanak hatékony nevelőmunkájukhoz.

6.1.2. Az óvodapedagógus, a pedagógiai asszisztens és a dajka együttműködése

Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez.

Az óvodapedagógus munkájában a pedagógiai asszisztens és a dajka közvetlenül részt vesz, az óvodai élet teljességében közreműködik. A pedagógiai asszisztens és a dajka is nevel – tudnia kell milyen rendszer, milyen elvek szerint nevelünk. Mivel a gyermekekkel folyamatos a kapcsolatuk, viselkedésük, beszéd- és kommunikációs képességük mintaként befolyásolja a nevelési légkört. Elvárás intézményünkben, hogy a pedagógiai asszisztens és a dajka is gyermekszertő viselkedésével, személyes gondozottságával, kommunikációs és beszédmintájával mutasson példát az óvodás gyermeknek. Az óvoda összes dolgozójának szerető, óvó, védő magatartása teremti meg a gyermekek számára az érzelmi biztonságot, mely a kiegyensúlyozott fejlődés egyik alapfeltétele.

A pedagógiai asszisztens segíti az intézményben folyó pedagógiai munkát. Gondoskodik a gyermekek testi szükségleteinek ellátásáról, a gyermekek egyéb foglalkoztatásáról, fejlődésük optimális segítéséről az óvodapedagógusok irányítása szerint. Segít a gyermekek gondozási teendőiben (étkeztetés, öltözködés, tisztálkodás, levegőztetés előkészítésében, lebonyolításában). Részt vesz a gyermekek felügyeletének biztosításában, a párhuzamosan végezhető tevékenységek megszervezésében és lebonyolításában.

A dajka az óvodapedagógus segítőként végzi feladatát. Biztosítja a pedagógiai munkához szükséges higiéniai feltételeket, a gyermekek egész napi gondozását, a gyermekek személyi higiéniaját. Közreműködik a környezet rendjének, tisztaságának megteremtésében.

Munkájának meghatározott tevékenységrendszerét az igazgatónő és az óvodapedagógus irányításával a munkarend alapján végzi.

6.2. Tárgyi feltételek - Az óvoda helyiségei (csoportszoba, közös terek, udvar)

„Az óvodának rendelkeznie kell a pedagógiai program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel. Az óvoda épületét, udvarát, kertjét, berendezését oly módon kell kialakítani, hogy az szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmét, megfeleljen változó testméretének, biztosítsa egészségük megőrzését, fejlődését. Tegye lehetővé mozgás- és játékigényük kielégítését, és a gyermekeket harmóniát árasztó színekkel, formákkal, anyagokkal vegye körül. A gyermekek által használt tárgyi felszereléseket számukra hozzáférhető módon és a biztonságukra figyelemmel kell elhelyezni. Az óvoda egyidejűleg biztosítson megfelelő munkakörnyezetet az óvodai munkatársaknak, teremtsen lehetőséget a szülők fogadására.” (Alaprogram)

Intézményünk mindhárom épületének külső és belső terei tükrözik a helyi sajátosságokat.

6.2.1. A belső terek:

Az óvoda berendezései megfelelnek a gyermekek testméreteinek, szolgálják a gyermekek biztonságát, kényelmét, lehetővé teszik a mozgás és játékigényük kielégítését.

A csoportszoba a játék, a foglalkozások, a pihenés/alvás és az étkezés színtere. A természetes megvilágítás adott, a falak színe világos. Az erős napsugárzás és a túlzott felmelegedés ellen a csoportszobák árnyékolókkal vannak felszerelve. A hőmérsékletet fali hőmérővel ellenőrizzük, a párologtatásról szükség esetén gondoskodunk.

A berendezési tárgyak megfelelő méretűek (csoportszobában, mosdóban, öltözőben egyaránt), könnyen tisztántarthatók. A csoportszoba elrendezése, berendezése függ az adott korcsoporttól, a helyiség méretétől, adottságaitól, ez részben mobilizálható az aktuális tevékenységek függvényében.

A csoportszobában a játékokat úgy jó elhelyezni, hogy azokhoz a gyermekek, akár kicsik, akár nagyok, könnyen hozzáférhessenek. Így célszerű külön részként helyet biztosítani tematikusan a különböző tevékenységeknek, pl. az alkotásokhoz, barkácsoláshoz, kézimunkához, mintázáshoz, nyíráshoz, a társasjátékoknak, a szőnyegen a nagymozgásos játékoknak, járműveknek, kiegészítőknek.

A folyamatos tízóraihoz külön asztal áll rendelkezésre, ahol nyugodtan folyhat az étkezés a szabadjáték idején. Külön helyen van mesesarok, ott a könyvek a főszerep, ott megszokhatják

a könyvek gondos használatát, tiszteletét. A babaszoba, a babakonyha megfelelő helyen való kialakítása lehetőséget teremt az elmélyült játéokra.

A gyermeki ötletek megvalósítása inspirálja a pedagógust, még több új, támogató, tovább lendítő ötletet eredményez, ami alapját adja a csoportszoba aktív díszítésének, elrendezésének, eszközök, játékok színesítésének és a közös tevékenységnek.

Törekszünk az élősarok kialakítására, a helyi adottságoktól függően. A csoportszoba hangulatát meghatározza, hogy a pedagógusok és a gyermekek hogyan díszítik, szépítik különböző évszakokhoz, ünnepekhez, különleges alkalmakhoz igazodva.

A csoportszobákhoz mosdó és öltöző helyiség tartozik, ahol minden gyermek számára megfelelő méretű tárolóhely található. Berendezése és világítása a gyermekek kényelmes vetkőzését, öltözését szolgálja. A mosdóban a szerelvények magassága és méretei szintén megfelelnek a gyermekek méreteinek. Minden gyermeknek van külön törölközője, fogmosó pohara, fogkeféje. Tisztántartásukról rendszeresen gondoskodunk.

Az óvoda helyiségeiben naponta többször szellőztetünk, különös gondot fordítunk az étkezés előtti alapos és az alvás előtti, alatti szellőztetésre időjárástól függően. A csoportszobákban zajlik az ebéd, valamint a folyamatos reggeli és uzsonna.

Óvodánk mindhárom épülete rendelkezik tornateremmel, amely biztosítja a megfelelő helyet a mozgásfoglalkozásokhoz és a különböző nagy teret igénylő tevékenységekhez.

6.2.2. A külső terek, az óvoda különböző udvarrészei

Intézményünk mindhárom épülete épít a helyi adottságok gyermekközpontú kihasználására, figyelembe veszi a gyermekcsoportok szükségleteit, mind életkori sajátosságait, a lehető legoptimálisabb megközelítést. Az óvoda udvara az egészséges életmódra nevelés egyik fontos színtere. Udvarunknak van napos és árnyékos része; minden csoport külön udvarrészrel rendelkezik, melyek átjárhatók. Változatos mozgásokra és sportjátékokra is alkalmas. Az udvaron gondosan rendben tartott homokozók vannak. A szerepjátékok különböző kellékei növelik a gyermekek játékkedvét, és változatos tevékenységekre készítetik őket.

A WC, a mosdó könnyen megközelíthető.

Ösztönözzük, hogy az óvoda udvarán a csoportok lehetőség szerint alakítsanak ki alkalmas helyeket az évszakoknak megfelelő nagymozgásos játékokhoz, rajzoláshoz, sportolási tevékenységekhez, szerepjátékokhoz, kerti munkákhoz.

A gyerekek szabad mozgását, edzését, változatos tevékenységét megfelelő felszerelési tárgyak, eszközök szolgálják.

7. Az óvoda nevelési, pedagógiai-pszichológiai koncepciója

7.1. Az óvoda nevelési célja

Az óvodai nevelés célja, hogy elősegítse az óvodáskorú gyermekek testi-lelki szükségleteinek kielégítését, biztosítsa a sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkentését az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével, ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyerekek ellátását is.

7.2. Az óvodai nevelés alapelvei

Az óvodai nevelés alapját az Óvodai nevelés országos programja (Alapprogram) adja. Az általunk választott Tevékenységközpontú óvodai nevelési programot további fontos tényezők, rendszert alkotó elemek határozzák meg. Óvodánk nevelőtestülete az előbbi két dokumentumra építve elkészítette a helyi Pedagógiai Programját, mely biztosítja, hogy azonos értékrend, pedagógiai elvek és célok alapján munkálkodjunk.

A gyermekek akár háromévesen, akár később jönnek először az óvodába, már egy kis közösségből, a családból kerülnek hozzánk. A családi háttér adja azt a speciális környezetet, amely meghatározója, alapja a gyermek fejlődésének. A családban már bizonyos fokú szociális tapasztalatra is szert tesznek a gyermekek, amely kiindulópontja később a nagyobb közösségbe való beilleszkedésnek. A családtagok (főleg a szülő) pszichikai irányultsága, szociokulturális fejlettsége meghatározó a gyermek fejlődésében. Kívánatos minél több információt, tapasztalatot gyűjteni, lehetőség szerint törekedni a család és az óvoda közötti jó kapcsolat kialakítására. Fontosnak tartjuk a szülők nevelési szokásainak megismerését és az esetlegesen eltérő nevelési normák közelítését.

- „A gyermeket - mint fejlődő személyiséget - szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg;
- a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodák kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet töltenek be;
- az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakozásának elősegítésére kell irányulnia, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával; oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben.”

(Alapprogram)

Pedagógusaink értékrendjének és módszertani szabadságának érvényesülését támogatjuk, szem előtt tartva a gyermekek érdekeit. A pedagógus személyisége képviseli az óvoda szemléletét a gyermek neveléséről, a pedagógus „emberi minőségének” jellemzőit, értelmiségi létét, filozófiáját, általános nevelői minőségét, szakmai hozzáértését, a gyermek és a család kapcsolatrendszerében meghatározó módszertani felkészültségét. Az óvodapedagógus irányítási stílusa a pedagógus – gyermek viszonyában, a közös tevékenységekben tükröződik. A közös munkára, a közös tevékenységre irányuló kooperáció fejlesztésével (kommunikáció révén), konszenzus (egyezés) alkalmazásával, a gyermekek személyiségének tiszteletben tartásával érhetjük el a legtöbb eredményt. A kívánt értékek csak valóságos, aktív tevékenység közben fejlődnek. A tevékenységek szervezéséhez, irányításához nélkülözhetetlenek a jól megválasztott módszerek, melyeket a csoport összetétele, az egyéni sajátosságok, a hely, az idő, eszköz és egyéb tényezők határoznak meg.

A gyermek fejlődését figyelemmel kísérjük. Ebből kiindulva határozhatjuk meg a következő célt és ezután tervezhetjük meg a tevékenységeket, melyekkel a céljainkat el akarjuk érni. Olyan érzelmi biztonságot, nyugodt, derűs, szeretetteljes légkört biztosítunk az óvodában, melyben a gyermekek örömmel tevékenykednek. A gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi.

Az óvodai élet nyugalmit, eredményességét, jó hangulatát nagymértékben befolyásolják az időkeretek. Fontos, hogy a gyermeknek legyen ideje tevékenykedni, nyugodt légkörben kibontakozni, gyakorolni.

A pedagógiai gyakorlatunkban törekszünk az innovatív, előre mutató pedagógiai törekvések kipróbálására, beemelésére. A nevelő munkánkban kiemelt szerepet kap az inkluzív szemléletmód, a játékban történő tanulás örömeinek átélése, a megismerő funkciók fejlesztése, a mozgásfejlesztés, az egészséges életmód szokásainak kialakítása – mindezt az egyéni differenciált bánásmód elve alapján valósítjuk meg.

Az oktatási törvény meghatározza az óvodai gyermekvédelmi munkát és annak fontosságát. A gyermekvédelmi munka minden óvodapedagógus kötelessége. Feladata, hogy felfigyeljen a gyermekek magatartásában, fejlődésében jelentkező változásra, eltérésre.

7.3. Az óvodai nevelés általános feladatai

Az óvodai alapellátás keretein belül szülői beleegyezés alapján, a gyerekek szűrővizsgálatokon vesznek részt, melyek eredményeképpen bekerülhetnek az intézményen belül szakellátásba vagy pedagógiai vélemény alapján további szűrővizsgálatokra és

szakellátásra a megfelelő óvodán kívüli intézményekbe. A gyermekeket megismerő pedagógusok és speciális szakemberek egymással együttműködve folyamatosan nyomon követik és elősegítik a gyerekek fejlődését a gyerekek szükségleteinek megfelelően.

7.3.1. Az egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű, magában foglalja:

- a gyermek gondozását, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítését,
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítését,
- a testi képességek fejlődésének segítését,
- a gyermek egészségének védelmét, edzését, óvását, megőrzését,
- az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítettségi-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a szájhigiénia, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása,
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása,
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása,
- megfelelő szakemberek bevonásával - a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve - speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

Célunk, az egészséges és kulturált életmódra nevelés, személyiségfejlesztés. A gyermek testi-lelki szükségleteinek kielégítése mellett a személyes kompetencia fejlesztése területén az önkiszolgálási és önellátási képességek fejlesztése, az egészséges életvitel igényének alakítása, az egészséges életmódra nevelés szokás-szabályainak megalapozása, a testi képességek fejlesztése. Az egészséges életmód magában foglalja a környezettel való harmonikus együttélést, a természet szeretetét és védelmét. Nevelésünk teljes időtartamában az egészséges életmód, életvitel megalapozására törekszünk.

Ösztönözzük, segítjük a gyermekeket abban, hogy teendőit az óvodapedagógussal és a pedagógiai munkát segítő munkatársakkal együttműködve, de egyre önállóbban végezze.

A gondozás és egészséges életmódra nevelés tevékenységei során tudatosan használjuk ki a mozgás és megismerő funkciók fejlesztését (finommotorika, testséma, téri tájékozódás, oldaliság, cselekvés-beszéd összekapcsolása). Az egészséges életmód megalapozása érdekében rugalmasan szervezzük a gyermekek napirendjét, amelyben jól és biztonságban érzik magukat. A sajátos nevelési igényű gyermekeink számára a rugalmas napirendben igyekszünk az állandóságot biztosítani.

7.3.1.1. Az egészséges életmód alapelvei:

- saját tempóban való fejlődés elősegítése,
- saját egyéni szükségleteik kielégítésének segítése,
- a különböző tevékenységek és a mozgás kedvező hatásainak elősegítése,
- sokszínű, változatos, érdekes, játékos, örömteli, biztonságos, meseszerű tevékenységek teremtése,
- önmegvalósítás, kibontakozás, önfejlődés elősegítése,
- szokásrendszer kialakítása,
- esélyegyenlőség biztosítása,
- tolerancia, elfogadás biztosítása,
- lehetőségek, elegendő idő biztosítása,
- óvodás korban érzékenyvé tenni őket a környezet problémái iránt.

7.3.1.2. Az egészségfejlesztés területei:

- egészséges táplálkozás,
- mozgás,
- személyi higiéné,
- testi-, lelki egészség fejlesztése,
- közösséghez való tartozás megélése,
- bántalmazás, erőszak megelőzése,
- baleset megelőzés, elsősegélynyújtás.

Feladataink:

- a gyermekek testi fejlődésének elősegítése,
- egészséges és biztonságos óvodai környezet megteremtése, biztosítása,
- nyugodt, kiegyensúlyozott, szeretetteljes óvodai légkör megteremtése, befogadó közeg kialakítása,
- a gyermekek gondozása, alapvető lelki és testi szükségletei kielégítése,

- a gyermekek testi képességei fejlődésének segítése,
- megfelelő higiéniai, egészségügyi szokások elsajátítása,
- a gyermekek egészségének védelme, edzése, óvása, betegség megelőzése,
- mozgásigényük kielégítése,
- harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése,
- a személyes kompetencia fejlesztése területein az önkiszolgálási és önellátási képességek fejlesztése,
- az egészséges életvitel igényeinek alakítása,
- az egészséges életmódra nevelés szokásrendszerének szabályainak alakítása,
- a testápolás, a tisztálkodás, a fogmosás, az étkezés, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak kialakítása,
- egészséges étkezésre való ösztönzés, a különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas zsírtartalmú ételek fogyasztásának csökkentése; a zöldségek és gyümölcsök, tejtermékek fogyasztásának ösztönzése,
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, környezettudatos magatartás megalapozása,
- szükség esetén megfelelő szakemberek bevonásával prevenció, korrekció feladatok ellátása.

A gyermeki magatartás alakítása szempontjából az óvodapedagógusok, illetve az óvoda valamennyi dolgozójának bánásmódja, kommunikációja, viselkedése minta értékű szerepet tölt be. A gondozási feladatok végzése valamennyi óvodában dolgozó feladata.

Óvodánkban az életritmus, a táplálkozás, a testápolás, az öltözködés, mozgás, pihenés és az alvás megszervezésével, az ehhez kapcsolódó gyermeki tevékenységekkel és az ezen alapuló szokások kialakításával biztosítjuk a megfelelő életmód kialakulását.

7.3.1.3. Helyi életritmus, napirend, heti rend

„Az óvodai élet megszervezése során törekszünk a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek felkínálására a szabad játék mellett. A gyermekek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5-35 perces) csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével lebonyolításával a napirend igazodik a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek.

Az óvoda nyitvatartási ideje

Az intézmény 6.30-17.00 óráig tart nyitva. A gyermekek létszámától függően összevont csoportok működhetnek 6.30-7:30-ig, illetve 16.00-17.00 óra között.

- 6:30- 11:30 a Házirend szerinti időtartamban érkező gyerekek fogadása, szabad játék, folyamatos tízórazás (9 óráig), kezdeményezések tevékenységekre, szabad játék az udvaron, élményszerző séták, egyéb programok,
- 11.30-13.00 készülődés az ebédhez, tisztálkodás, ebéd, fogmosás, mosdóhasználat, készülődés a pihenéshez,
- 13.00-15.00 mesehallgatás, pihenés/alvás,
- 15.00-17.00 ébredés, mosdóhasználat, uzsonnázás, szabad játék hazamenetelig.

A gyermek napirendjének megszervezése

Óvodánk gyermekeinek egészséges fejlődéséhez a napirend biztosítja a feltételeket. Kialakításánál figyelembe vettük a gyermekek egyéni igényeit is. A rendszeresen visszatérő ismétlődések a gyermekekben érzelmi biztonságot teremtenek.

Napirendünk folyamatosságával és rugalmasságával elősegítik a megfelelő időtartamú tevékenységformák megtervezését, megszervezését, a tevékenységek közötti belső arányok helyes kialakítását. A napirend szervezése, ismétlődő időpontjai követik a gyermekek biológiai ritmusát, a helyi szokásokat, rendezvényeket, időjárási viszonyokat.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek részére állandóságot biztosítunk a rugalmas napirenden belül. Szükség esetén differenciált segítséget nyújtunk részükre:

- többletidő biztosításával,
- speciális technikák alkalmazásával, eszközök használatának segítségével,
- egyéni segítség nyújtásával,
- egyéni bánásmód alkalmazásával óvodapedagógus vagy pedagógiai asszisztens által a helyzettől függően
- kulturális programokon, jeles napokra való részvétel során fejlettségi szintnek megfelelő bevonással,
- óvodán kívüli programokon gyógypedagógus kíséretének biztosításával.

Edzés

Az egészség megőrzéséhez fontos, hogy a gyermekek szervezete képes legyen alkalmazkodni az időjárás változásaihoz. A szabad levegőn való rendszeres testmozgás növeli ellenálló képességüket, ez télen sem maradhat el. A napi rendszeres mozgástevékenységet lehetőleg a szabadban kell szervezni - ha az időjárás megengedi. A hűvösebb időben a kevésbé mozgékony gyermekek aktivizálására külön ügyelünk. Minden lehetőséget megragadunk, hogy

a testnevelési foglalkozásokat is a szabadban tartjuk. Figyelembe vesszük a gyermekek egyéni edzettségét és érzékenységét, a gyermekek önkéntes részvételét, az időjárás szélsőségeit (adott esetben napirend felcserélésével). Fokozott figyelmet fordítunk az erős napsütés elleni védekezésre (napernyők, UV szűrős napvitorlák, fényvédő krémek, vékony sapka, kendő, folyadékpótlás).

Gondozás

„Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást végző munkatársakkal.” (Alapprogram).

Táplálkozás: A rendszeres étkezések megszervezése és kulturált lebonyolítása fontos gondozási feladat. Az ízlésesen megterített asztal látványa fokozza az étvágyat, egyúttal igényességre, kulturált viselkedésre készítet. Az önálló étkezést, az önkiszolgálás szokásainak kialakítását fokozatosan fejlesztjük, időt hagyva a gyermekeknek a tevékenységre.

Egyéni képességeik ismeretében megmutatjuk, és gyakoroltatjuk az eszközök asztalhoz történő elvitelét, azok helyes fogását, biztonságos használatát a tevékenység elsajátítása és a célirányos használata érdekében.

Megismertetjük a gyermekekkel a számukra eddig ismeretlen ételféleségeket, elutasítás esetén tapintatosan biztatjuk őket azok megízlelésére. A percepció fejlesztése érdekében közösen megnevezzük az elfogyasztott ételleket, megbeszéljük azok ízét, színét, illatát, állagát.

Az óvodában biztosított a folyamatos tízórai, az ebéd és az uzsonna. Az étkezések a gyermekek napirendjének megfelelően, nyugodt légkörben a csoportszobában történnek. Az étkezés során figyelembe vesszük a gyermekek igényeit, felhívjuk figyelmüket, hogy igény szerint fogyasszanak az ételekből. Az egészséges életmód kialakítása, az egészségmegőrzés, vitamin pótlás érdekében a gyermekek mindennap fogyasztanak friss gyümölcsöt, zöldséget, melyet az ételbeszállító cég a heti étlapnak megfelelően, illetve a szülők önkéntes alapon biztosítanak óvodásaink részére. Diétás étkezést igénylő gyermekeink számára biztosított az ételt biztosító szolgáltatótól a különleges táplálkozás - szakorvosi javaslat alapján.

Folyadék (víz) egész nap biztosított a gyermekek részére. A nap folyamán többször ösztönözzük őket a gyakori folyadék bevitelére.

Az egészséges táplálkozásra nevelés érdekében a heti tervezésbe egészségfejlesztő tevékenységeket iktatunk, melyek játékos alkalmat teremtenek arra, hogy a gyermekek maguk is részesei legyenek egyszerűbb ételek elkészítésének (pl. zöldség- és gyümölcssaláta-készítés). Igyekszünk minden érzékszervet megmozgatni a tapasztalatszerzés során, versekkel,

mondókákkal, mesékkel, énekes játékokkal kísérve teszik még vonzóbbá a gyermekek részére a foglalkozásokat.

Célunk az egészséges táplálkozás egészségre gyakorolt hatásainak sokrétű megközelítése a tevékenységeken: zöldséges üzletek, kertek meglátogatása, ahol a gyermekek megismerkednek a gyümölcsökkel, zöldségfélékkel. Helyi sajátosságoktól függően magas ágyás művelése segíti a megismerést.

A szülőket tájékoztatjuk a gyermekek helyes táplálkozásával kapcsolatos nézeteinkről, ösztönözzük őket, hogy otthon is hasonló értékeket képviseljenek. Mindenkor törekszünk a családi és az óvodai szokások összehangolására.

Testápolás: A testápolás a gyermekek egészségének védelmét, testük, ruházatuk gondozását, szükség szerinti tisztálkodásukat és a tisztaságigényük kialakulását szolgálja. A testápolási műveletek az óvodapedagógus és a gyermek közötti bensőséges kapcsolat elmélyítését is elősegíti. A szeretett felnőttel együttműködve alakul ki a gyermeke igénye az önálló testápolásra.

A kellemes vagy a kellemetlen közérzet a gondozás egyik következménye lehet. A gondozási műveletek közben a gyermekek és a felnőttek beszélgetnek egymással. A cél, hogy minél önállóbban végezzék a gondozási tevékenységeket a gyerekek, mely által erősödik önbizalmuk, sikerként élik meg, hogy próbálkozásaik által képességeik és jártasságuk egyre jobban hozzásegítik őket a saját maguk körüli és a közösséget segítő gondozási tevékenységek elvégzéséhez. Mindemellett a felnőtt értő figyelemmel kíséri az eseményeket, tovább segítve az elakadókat, verbálisan, vagy tevékenyek közreműködve a gondozási folyamatban.

Az átlátható, követhető szokásrendszer segíti a gyerekeket abban, hogy lépésről, lépésre egyre önállóbbá váljanak. Pl.: szappannal mossanak kezet WC használat után, étkezések előtt vagy igény szerint a nap folyamán, utána törölgék szárazra kezüket a saját törölközőjükbe. A mosdót igényük szerint használják. Néha egy gyermek teljes mosdatására is szükség lehet, melynek a zuhanyzó ad helyet. Csak saját fésűvel fésülködjenek a kijelölt helyen. A gyermekek körme legyen ápolat, szükség szerint használják a körömkefét. Az ebéd utáni fogmosás segíti foguk tisztán tartását, hozzájárul a higiéniai szokások kialakításához. Minden gyereknek legyen öblítő pohara, fogkefeje. A fogápolás az adott csoport életkori sajátosságainak figyelembevételével kerül bevezetésre.

A helyes orrfújás és a zsebkendőhasználat gyakorlatát igyekszünk elősegíteni, gyakoroltatni. Fontos, hogy a papír zsebkendő elérhető helyen mindenkor álljon rendelkezésükre és használat után dobják be a szemetesbe.

A szokásrend rugalmas, lehetővé teszi, hogy a gyermekek akkor mehessenek WC-re amikor szükségét érzik, ebbéli szükségleteit nyugodt körülmények között végezhesék. A gyermekek fokozatosan jussanak el odáig, hogy önmagukkal, ruházatukkal, használati tárgyaikkal kapcsolatban is igényeljék a rendet, tisztaságot. A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások kialakítására fokozott figyelmet fordítunk.

Öltözködés: Az öltözködés védelem az időjárás változásai ellen, egyúttal fejlesztheti a gyermekek ízlését, önállóságát is. Minden csoport rendelkezik öltözővel, mely biztosítja számukra az öltözködéshez szükséges helyigényt.

Egyéni fejlettségüknek megfelelően önállóan vagy segítséggel öltözködjének, az időjárás és a hőmérséklet változásai szerint. Ha szükséges, a helyes otthoni öltözködési szokások kialakításában is segítséget nyújtunk.

Lehetővé tesszük, hogy a gyermekek reális keretek között komfortérzetüknek megfelelően öltözzenek.

Mozgás

Az óvoda udvara homokozóval, mászókával, különféle udvari játékeszközökkel felszerelt. Az udvari eszközöket a mozgás fejlesztésére használjuk (nagymozgások, testséma, térpercepció fejlesztés, beszédfejlesztés). Az udvar a csoportok számára kialakított udvarrészekre osztott, melyek igény szerint átjárhatóak, a kialakított szabályokat betartva. Az udvaron annyit mozoghatnak a gyermekek, amennyire egyéni igényük van. Új mozgásformákat próbálhatnak ki, ezeket bármikor változtathatják.

A szabadban végzett tevékenységek biztosítása és zavartalansága érdekében betartjuk, betartatjuk a közösen létrehozott szokásokat és szabályokat (szokás-szabályrendszer). A rövid ideig tartó, szervezett séták, kirándulások (Kőbányához, Kápolnakertbe) is hozzájárulhatnak a gyermekek mozgásszükségletének kielégítéséhez.

Az óvónő tudatossága abban nyilvánul meg, hogy gondosan választja meg a helyszíneket és felhívja a figyelmet a környezet megóvásának fontosságára. A városban szervezett séták, kirándulások (hegyre, erdőbe,) a mozgásigény kielégítésén kívül együttes élményt is jelentenek a csoportok számára. A sétákon a megtett út és annak időtartama kell, hogy igazodjon a gyermekek életkorához, tempójához, igényéhez.

A szabadban végzett mozgás előtti öltözködésnél ügyelünk arra, hogy a gyerekek ne várakozzanak kabátban fűtött, meleg helyen.

Pihenés, alvás

A gyermek akkor aludt eleget, ha felkeltés nélkül ébredt fel. Ezért rendkívüli jelentősége van az otthoni, éjszakai alvásnak. Erre érdemes a szülők figyelmét is felhívni. Az esti TV-nézés, a késői lefektetés nem rövidítheti meg a gyermek éjszakai alvásának időtartamát.

Az alvásszükséglet kielégítésének egy része az óvodára hárul. A pihenés, alvás alatti nyugalom fontos. Figyelembe vesszük és tiszteletben tartjuk a gyermekek alvási szokásait (otthonról hozott alvós plüss állatkák, babák stb.). Ahol a gyermekek pihennek, ott csendet és nyugalmat teremtünk, biztosítjuk a nyugodt pihenés feltételeit (szellőztetés, mese, félhomály). A folyamatosságot itt is fontosnak tartjuk; lényeges, hogy a korábban ébredők ne zavarják meg a még alvókat. Lehetőséget biztosítunk a nagyobb alvásigénnyel rendelkezők számára az elegendő pihenésre.

Balesetmegelőzés, elsősegélynyújtás

Feltérképezzük és elhárítjuk a veszély forrásait. Minden nevelési évben ismertetjük a gyerekekkel a balesetvédelmi szabályokat. Játékosan, élményszerűen ismertetjük a segítségnyújtás lehetőségeit, megalapozzuk a segítő szemlélet (segítség nyújtása, együttérzés, bizalom, veszélyérzet) kialakulását.

7.3.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

„Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartásának érzelmi vezéreltsége. Elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül. Mindezzért szükséges, hogy

- az óvoda alkalmazottai és a gyermek, a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze;
- az óvoda egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, én tudatának alakulását, és engedjen teret önkifejező törekvéseinek;
- az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.

A szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint például: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának), szokás- és normarendszerének megalapozása.

Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhöz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modellértékű szerepet tölt be.” (Alapprogram).

A gyermek egyéni igényeit megértéssel, empátiával fogadjuk, és törekszünk a kiegyensúlyozott, harmonikus, családi hangulat kialakítására. A környezeti hatások közül a család szerepe a legfontosabb, hiszen ez az első szocializációs színtér, amely a kisgyerekeket formálja. A családi nevelés mellett az óvodának is nagy szerepe van, hiszen az óvoda tudatosan alakítja, építi azokat a nevelő hatásokat, amelyekben a társas érintkezés és az együttműködés formái kölcsönös kapcsolatot alakítanak. A gyermekek egyik jellegzetes sajátossága magatartásuk érzelmi vezéreltsége. A gyermeki magatartás alakításának szempontjából az óvodapedagógus és az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modellértékű szerepet tölt be.

Célunk:

- a gyermekek érzelmi igényeinek kielégítése,
- az alapvető erkölcsi normák, tulajdonságok megalapozása,
- elősegíteni a gyermek szociális érzékenységének fejlődését, én tudatának alakulását, a másság elfogadását,
- érzelmi biztonságot nyújtó, elfogadó környezet kialakítása.

Feladataink:

- érzelmileg kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör biztosítása,
- szeretetteljes, befogadó légkör biztosítása,
- a gyermek önállóságának, akaratának, önfegyelmének, kitartásának fejlesztése,
- bántalmazás, erőszak megelőzése,
- közös élmények, tevékenységek szervezése,
- közösségformálás,
- az óvoda hagyományainak, ünnepeinek megélése,
- nemzeti identitás tudat, keresztény kulturális értékek - vallás szerint, a hazaszeretet, a szülő, a családhöz való kötődés erősítése.

Befogadás

Kiemelten fontosnak tartjuk, hogy a gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék;

Óvodánk támaszkodik a családi nevelésre, szoros együttműködésre törekszünk. Nagy szeretettel fogadjuk az új gyerekeket és szüleiket, igyekszünk az egyéni kéréseket figyelembe venni.

Az óvodába kerülés nagy változást jelent a gyermek életében. Ezért szükséges a családot is megismerni, minél több találkozási lehetőséget biztosítani, áthidalva az elválás nehézségét. Már ekkor fontos, hogy érezze a gyermek (ha az elválás nehéz is), hogy szeretet, érdeklődés, törődés, biztonság veszi körül. Derűs légkör, ölbeli játékok, meghitt beszélgetések, közös tevékenységek mind a felszabadult, gátlások nélküli kibontakozást segítik.

A szülővel történő befogadás bevált módszer, mely zökkenőmentessé teheti a gyermek számára a beilleszkedést az új környezetbe, a szülőt pedig megnyugtatja. A beiratkozó gyerekek szülei számára nyílt napokat rendezünk (Óvodanyitogató program), amelyen a szülők betekintést nyernek az óvodánkba folyó munkáról, megismerkedhetnek az itt dolgozó pedagógusokkal és megismerhetik épületeink sajátosságait.

Közös élmények, tevékenységek, az óvoda hagyományai, ünnepei

Az ünnepekre való készülődés, tervezgetés nagy örömet jelent gyermekeink számára. Az ünnepek lebonyolítása a mindennapok szokásaihoz képest másképpen történik, ezzel is érzékeltetve, hogy az ünnep kiemelkedő esemény.

Óvodánkban nagy jelentősége van a közös, kulturális programoknak, melyek során új kapcsolatok jöhetnek létre, a régiiek erősödnek, közösségünk fejlődik. Részletes ismertetése a „Jeles napok a nevelési év folyamán” részben található.

7.3.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

„Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása - beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel - az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.

Az értelmi nevelés további feladatai: egyrészt a gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és

élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás - alkotóképesség - fejlesztése. Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.” (Alapprogram)

A nyelv elsajátítása egy hosszú, komplex folyamat, melyet döntően befolyásol a szociális környezetének milyensége. Az első szociális közeg, mely a kisgyermek beszédfejlődését maradandóan meghatározza, a család. A családon belül is az anya és a kisgyermek kapcsolatának van kiemelt funkciója. Ebben az időszakban kapja meg a kisgyermek az első visszajelzéseket az általa kiadott hangokra. A későbbiek folyamán kialakul a szimbolikus beszéd, amikor az egyes szavakat utánzó szavakkal helyettesítik. Ennek hosszú ideig történő alkalmazása késlelteti az igazi beszéd kialakulását, pedig 2 éves kor köré tehető az idő, amikor a kisgyermek a nyelvet, mint anyanyelvet képesek elsajátítani.

A fejlődés folyamatában 3 éves kor előtt esetlegesen a bölcsőde, majd 3 éves kortól a következő szociális közeg az óvoda. Az óvodában – optimális esetben – a családi nevelés hatására már jól beszélő, életkorának, egyéni képességeinek megfelelő szókincsű és nem utolsó sorban magát megértetni tudó gyermekek járnak. Az óvodába lépő gyermek már rendelkezik bizonyos fokú kommunikatív képességgel, ami természetesen minden kisgyermeknél más és más szintű, amit a családi nevelés megfelelő vagy kifogásolható módszerei alakítottak ki. A beszédkésztség felmérésének azért van jelentősége, hogy megismerje az óvodapedagógus, honnan kell kiindulnia egyes gyerekeknél. Esetlegesen felmerülő problémák esetén annak súlyossága alapján logopédus szakember bevonására van szükség.

Az óvodába kerülő gyermek erős érzelmi megrázkódtatásként éli át a szülőktől való elszakadást. Legtöbbjüknel az óvodapedagógussal kialakult kapcsolat a szülő-gyermek kapcsolatot pótolja. Ilyenkor nagy a szerepük a lovagoltatóknak, ringatóknak. Az ölbéli játékok alatt az óvodapedagógus csak azé a gyermeké, akivel éppen játszik. Ez a tény és a közvetlen testi kontaktus megnyugtató hatású, elősegíti az érzelmi kapcsolat kialakulását. Elhúzódó befogadási időszak esetén az óvodapedagógus óvodapszichológus bevonására javaslatot tehet.

Óvodai életünkben a szabad tevékenységek és a szervezett programok biztosításával, az anyanyelv fejlődésével párhuzamosan az értelmi képességek fejlesztését is szem előtt tartjuk. A gyermekek értelmi nevelése egyrészt a gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, gyakorlása, másrészt értelmi képességek fejlesztése (érzékelés, észlelés, emlékezet, gondolkodás, alkotóképesség).

Az érzelmi kapcsolat, mely a gyermeket az óvodapedagógushoz fűzi, elősegíti azt, hogy a kisgyermek megszólaljon az óvodában. Az óvoda tartalommal gazdag élete, a szóbeli közlést kiváltó derűs, nyugodt légköre az alapja az anyanyelvi nevelésnek

Az óvodapedagógus feladata:

- legfontosabb, hogy biztonságot nyújtó érzelmi kapcsolat alakítson ki,
- elfogadó légkört biztosítson,
- helyes mintaadással rendelkezzen a nevelő tevékenység egészében,
- közös élményt biztosítson,
- barátságos légkörrel, inger gazdag beszédkörnyezettel felkeltse a gyermekek beszédkedvét, elősegítse a társas érintkezést,
- kooperációra neveljen,
- anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére neveljen,
- ösztönözze a gyermeki érdeklődést, kíváncsiságot,
- támogassa a gyermeki kérdéseket, igényelje a válaszokat,
- segítse elő a tapasztalatszerzést, rendszerezést, ismeretbővítést,
- fejlessze aktív szókincsüket és kifejezőképességüket,
- direkt javítás nélkül segítse a kifejezőképesség fejlesztését,
- fejlessze az értelmi képességeket,
- fejlessze az alkotóképességet, kreativitást ösztönző környezet biztosításával,
- a sajátos nevelési igényű, nehezen szocializálható, halmozottan hátrányos gyermekeknek szükség esetén megfelelő szakember segítségét kérje.

A játékidőben, szabadidőben kezdeményezett játék elősegíti a biztos beszédképesség kialakulását, az érthető kifejezésmódot, a szókincs bővítését, lehetőséget nyújt az esetleges problémák felismeréséhez. A problémát felismerve, annak súlyosságától függően fontos, hogy megfelelő stratégiát válasszunk az érintett terület kezelésére, segítségül hívva a módszerek, lehetőségek és eszközök színes palettáját.

Örömteli, szeretetteljes együttlétet teremtve, nyitottá, befogadóvá válhatnak a zárkózott, szókincsükben, szóbeli megnyilatkozásukban, így társas kapcsolataikban is gátolt gyermekek.

A tevékenységközpontú programban számos lehetőség nyílik a nyelvi készségek kifejlesztésére, hisz a gyermek alaptevékenységében, a játékban adódó történések, cselekvések, szereplők mind megnevezésre, kifejezésre várnak. Az óvodapedagógus az adott szituációkban egyszerű, érthető, tiszta közléseivel segíti a szókincs bővülését, a beszéd megértésének folyamatát, fejlődését.

A bábozás adta lehetőségeket tudatosan felhasználva jelentős eredményeket érhetünk el az anyanyelvi nevelés terén. A jóízű beszélgetésekben hangsúlyt fektethetünk az események térben és időben való kifejezésére alkalmas nyelvi eszközök megismerésére, majd a játékfolyamatban való gyakorlására. A jó érzékkel kiválasztott irodalmi anyagok feldolgozása segít a beszéd ritmusának megértésében és helyes alkalmazásában.

A nyelvi terület fejlődése szoros kapcsolatban van a hallási észlelés, a hallási figyelem és a hallási differenciálás folyamataival. Feladatunk tehát a gyermekek figyelmét a környezetünkben észlelhető hangjelenségekre felhívni. A hangok milyenségét, távolságát, irányát megfigyelni, hogy ez által képesek legyenek azokat differenciálni.

Az óvodai közösségben lehetőség van a beszédfigyelem alakítására. A társakra figyelve, saját mondanivalót kifejezésre juttatni hosszú és tudatos munka eredménye. Mindezek értelmében szinte észrevétlenül fejlődnek kis óvodásaink, hogy a beépült készségeket biztosan alkalmazva képesek legyenek egymással érintkezni, együttműködni, saját képességeiket megfelelően érvényesíteni.

Az óvodai alapellátás keretein belül az óvoda logopédusai szűrővizsgálatokat szerveznek a gyerekek számára, mely alapján a gyermekek ellátására javaslatot tesznek.

7.4. Az óvodai nevelés speciális feladatai

7.4.1. Az eltérő fejlődésű gyerekek ellátása, integrálása

Az óvodai szűrővizsgálatok kiemelt célcsoportja a nevelési intézménnyel jogviszonyban álló, elsősorban ötödik életévüket betöltött gyermekek. A szűrővizsgálatok, illetve a fejlesztések az óvodai foglalkozások ideje alatt, délelőtt szervezhetők. A speciális ellátást igénylő gyerekek hátránykompenzációjának megvalósítására az óvoda folyamatos erőfeszítéseket tesz a gyermekek, egyéni szükségleteit szem előtt tartva, a lehető legszélesebb körű személyi és tárgyi erőforrásokat mozgósítva.

7.4.1.1. Logopédiai ellátás

A logopédia feladata a hangképzés, a beszéd, a beszélt és írott nyelvi képesség fejlődési és szerzett zavaraihoz, továbbá a specifikus tanulási zavarokhoz (diszlexia, diszortográfia, diszgráfia, diszkalkulia) kapcsolódó prevenciós, állapot megismerési és terápiás tevékenység. Igénybevétele önkéntes alapon történik.

Logopédiai ellátás keretében el kell végezni a harmadik és ötödik életévüket betöltött gyermekek szűrését. A hároméves kori logopédiai szűrés a nyelvi, az ötéves kori szűrés

elsősorban a beszédartikulációra, illetve az írás készségekre irányul. A szűrés eredménye alapján szükség szerint kezdeményezni kell további gyógypedagógiai, pszichológiai, orvosi vizsgálatokat. A részletes logopédiai vizsgálat és logopédiai vizsgálati vélemény alapján kell a logopédiai ellátást megszervezni, ha a szűrés és a logopédiai vizsgálat eredményei alapján erre szükség van.

7.4.1.2. Óvodapszichológusi ellátás

Az óvodapszichológus mindenki számára elérhető, szülői vagy óvodapedagógusi jelzés alapján megfigyeli az adott csoportot, csoportokat, adott gyermeket, majd javaslatot tesz, amennyiben indokoltnak érzi a további speciális feladatellátásra. Óvodánkban az óvodapszichológusi ellátást preventív szemlélet, a kliensek széles köre, indirekt munkamód előnyben részesítése, a fejlődés lélektani szempontok figyelembevétele, rendszerszintű megközelítés jellemzi.

A szakmai gondolkodást a preventív szemlélet határozza meg, elsődleges feladat az egészséges életmód és pszichés jóllét elősegítése, ezáltal a problémák keletkezésének megelőzése.

Az óvodapszichológus kliense a nevelési-oktatási intézmény minden szereplője. A gyermekek mellett a velük foglalkozó pedagógusok, az óvoda egésze és a szülők is a kliensek köréhez tartoznak. A feladatkör direkt és indirekt szolgáltatásból áll, amelyben az indirektszolgáltatások – elsősorban a pedagógus konzultáció – a prioritást élvező munkamód.

A fejlődés lélektani szempontok figyelembevétele nem csupán az adott gyermek életkori jellemzőinek figyelembevételét jelenti, hanem a fejlődés és a fejlesztés lehetőségeinek és az adott gyermek erősségeinek számbavételét is. Az ökológiai, illetve rendszerszemléletű megközelítés lényege, hogy az adott problémát mindig a teljes társas kontextus figyelembevételével elemezzük, és oldjuk meg. A megoldásba bevont szereplők körének meghatározásában nem csupán az összes érintettet, hanem a potenciális segítőköt is számba vesszük.

Óvodánkban az óvodapszichológusi ellátást előzetes bejelentkezés előzi meg, mely az óvodapedagógus és/vagy a szülő által történik. A gyermekkel való egyéni foglalkozás kizárólag írásos szülői engedély alapján történhet. Ennek hiányában csoportban történő megfigyelésre van lehetőség, melyet mindig pedagógus konzultáció követ a felmerülő problémák értelmezésére és a hatékony megoldásra irányulva. Amennyiben szükséges, az óvodapszichológus javaslatot tesz a további vizsgálatok elvégzésére.

7.4.1.3. Mozgásfejlesztő gyógypedagógusi ellátás

A mozgásfejlesztő gyógypedagógus munkakör elsődleges célja az intézményben ellátott SNI státuszú gyermekek ellátása a szakértői vélemény alapján. Az adottságaiknak megfelelően a fejlesztés menetének meghatározása, foglalkozások tartása, tanácsok adása az óvodapedagógus részére.

Gyógypedagógiai szempontból figyelemmel kíséri a gyermek testi, értelmi fejlődését, kiemelt figyelmet fordít a gyermek komplex mozgásfejlesztésére, illetve az önállóság lehető legmagasabb szintű megalapozására.

Tervszerűen, a többi területen dolgozó munkatárssal közösen fejleszti a rábízott gyerekeket. A mozgásfejlesztés az adott épület tornatermében, illetve foglalkoztató termében valósul meg.

7.4.2. A különleges bánásmódot, kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátása

A pedagógiai diagnosztikában a gyermek személyiségének megismerése céljából az élettörténeti (biográfiai) aspektus lényeges. Az aktuális nevelési év kezdetekor az óvodánkba járó gyermekek szülei formanyomtatványon aláírásukkal engedélyezik a pedagógiai szűrővizsgálatok elvégzését. Mielőtt az óvoda vizsgálatot kezdeményez a területileg illetékes pedagógiai szakszolgálatnál, illetve javasolná kiegészítő (neurológiai, hallás, gyermek pszichiátriai) vizsgálatok elvégzését, szükséges, hogy saját hatáskörében kísérelje meg a probléma megoldását. Ez történhet a gyermeket legjobban ismerő családtaggal konzultáció formájában is.

Az óvoda szakemberei a szülőket partnerének, a vizsgálati és ellátási team egyenértékű tagjának tekintik, nem, mint szakembert, hanem mint a gyermeket legjobban ismerő, vele kapcsolatban leginkább tájékozott személyt, aki a fejlődési, fejlesztési folyamatot segíti.

A szülők bevonása a terápiába fontos, tudatosítani bennük a gyermekük fejlődésében játszott szerepük fontosságát és szükségességét. Fontos, hogy a szülők érezzék, hogy a gyermekükkel kapcsolatos megállapítások és javaslatok részesei. Segítségükkel azonosíthatók a közvetlen és tágabb környezet erőforrásai, értékei és/vagy hiányosságai, korlátai. Az óvodában a pedagógiai terápia több szinten jelen van. Jogszabályi szinten szabályozza a logopédiai alapellátás folyamatát, a kiemelt figyelmet, különleges bánásmódot igénylő gyermekek ellátását.

Az alapidokumentumban meghatározott nevelési, fejlesztési tartalmak minden gyermek számára szükségesek. Az óvodai nevelés a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik. A nevelés hatására a sérült kisgyermeknél

is fejlődik az alkalmazkodó készség, az akaraterő, az önállóságra törekvés, az érzelmi élet, az együttműködés.

A sajátos nevelési igény szerinti környezet kialakítása, a szükséges tárgyi feltételek, és segédeszközök megléte akkor biztosítja a nevelési célok megvalósíthatóságát, ha a napirend során a gyermek mindig csak annyi segítséget kap, ami a további önálló cselekvéséhez szükséges.

Az integráltan fejlesztett gyermek számára biztosítani kell mindazokat, speciális eszközöket, egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs ellátást, melyekre a szakértői bizottság javaslatot tesz.

Sikerkritériumnak a gyermekek beilleszkedése, egyenlő hozzáférése foglalkozásokhoz, önmagához mért fejlődése tekinthető. Az együttnevelés megvalósításában érvényesül a rehabilitációs, rehabilitációs szemlélet, az együttnevelésben részt vevő pedagógusok pedagógiai, pszichológiai képességekkel (tolerancia, elfogadás, hitelesség, empátia) rendelkeznek, melyek egy-egy nevelési helyzet, probléma megoldásához szükséges.

A gyógypedagógus az együttműködés során segíti a pedagógiai diagnózisértelmezését, figyelemmel kíséri a gyermek haladását, javaslatot tesz gyógypedagógiai-specifikus módszerek alkalmazására, az egyéni szükségletekhez igazodó módszerváltásokra, a gyermek igényeihez igazodó környezet kialakítására.

Együttműködik az óvodapedagógusokkal, figyelem beveszi tapasztalataikat, észrevételeiket, segít összehangolni a helyi feltételeket és

a gyermek egyéni szükségleteit, kapcsolatot tart a szülőkkel. A sikeres integráció feltétele, hogy a sajátos nevelési igényű kisgyermeket megfelelő, jogszabályi szinten is szabályozott, csoportba tudjuk illeszteni, mely csak abban az esetben lehetséges, amennyiben a beiratkozáskor rendelkezésünkre áll a szakértői bizottság szakértői véleménye. Így tudjuk biztosítani az egyéni szükségletnek megfelelő magas szintű szakmai ellátását.

7.4.2.1. A sajátos nevelési igényű (SNI státuszú) gyermekek ellátása

Az alapító okiratunk szerint fogadott sajátos nevelési igényű (SNI státuszú) gyermekek ellátása az illetékes szakértői bizottság szakvéleményében előírtak alapján történik. A rehabilitációs, rehabilitációs egyéni és/vagy kiscsoportos fejlesztés elsősorban gyógypedagógiai kompetencia, amely kiegészül a társszakmák terápiás együttműködésével.

Óvodánkban a Fejlesztő munkacsoport szakemberei végzik a szakértői véleményben előírt egyéni és/vagy kiscsoportos fejlesztéseket. Az adott gyermek fejlesztési stratégiájának kialakítását az Alapító okiratunkban megjelölt fogyatékosági típushoz igazodó

szakképzettséggel rendelkező, az integrált fejlesztésben tapasztalatokkal rendelkező, az óvodaalkalmazásában álló gyógypedagógus segíti. Közreműködése kiterjed gyermeket fejlesztő óvodapedagógusok támogatására, az óvoda sajátos teendői ellátásának tervezésére és folyamatos tanácsadásra, mely az óvodai nevelőmunkán túl a szülők és az óvoda együttműködésére is kellő hangsúlyt helyez.

7.4.2.2. A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel (BTMN) küzdő gyermekek óvodai nevelése

A beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézséggel (BTMN) küzdőgyermekek kiscsoportos ellátása a területileg illetékes pedagógiai szakszolgálat javaslata alapján történik a szakszolgálatban vagy intézményünkben.

7.4.2.3. A kiemelten tehetséges gyermekek, tehetséggondozás az óvodánkban

Nagy figyelmet fordítunk a kisgyermek egyéni képességeit figyelembe vevő differenciált fejlesztésre. Az óvodánkban feladatunk a tehetség ígéreték erős oldalának támogatása, az ezzel összefüggő gyenge területek kompenzációjának erősítése, megfigyelése, azonosítása, differenciált egyénre szabott támogatása, szülő konzultációk, a család szakszolgálathoz irányítása, ha szükséges, amint a tehetség csíra meglétéről megbizonyosodtunk, tovább gondozás céljából.

Célunk: Gyermekeink bejárassák belső késztetéseikből fakadó megismerési, fejlődési útjukat.

Az óvodás gyermekeknél tehetségígéretről, tehetségre irányuló hajlamról beszélhetünk. A fejlődés belső menete és a környezeti hatások (nevelés) szerepet játszanak ennek az ígéretnek megvalósulásában, alakulásában. Óvodánk kiegyensúlyozott légkörével, változatos, kötetlen lehetőségeivel segíti, hogy felszínre kerüljenek a gyermekek adottságai, képességei.

Feladataink: minden gyermek legjobb adottságának felismerése, a tehetségígéretes gyermek erős oldalának fejlesztése, a gyerekek motiváltságának, érdeklődésének fenntartása, tevékenységek széles skálájának kínálata, differenciált képességfejlesztés, együttműködés családdal és szükség esetén szakemberhez irányítás.

7.4.2.4. A Gyvt. szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek ellátása, az esélyegyenlőség és az egyenlő hozzáférés biztosítása

A törvény előírja az óvodás korú gyermekek hátrányos megkülönböztetésének megelőzését, továbbá a nevelésben résztvevő óvodás gyermekek esélyegyenlőségének megteremtését. Esélyt kell adnunk arra, hogy a gyermekek képességeiknek megfelelően fejlődjenek. A szociális

hátránnyal induló gyermekek értelmi képessége nem tér el az átlagtól, gyakran csak a környezeti tényezők gátolják eredményességét.

Célunk, hogy biztosítsuk az intézményen belül a szegregációmentességet és az egyenlőbánásmód elvének teljes körű érvényesülését. Az intézmény adjon lehetőséget az egyenlő hozzáféréshez, hogy javuljon a gyermekek életminősége és a későbbiek folyamán könnyebben tudjanak beilleszkedni a társadalomba.

A hátrányos helyzetből származó lemaradások - szakszerű, a gyermek társadalmi helyzetére érzékeny pedagógiai szemlélettel és módszerekkel, a szülőket partnerré téve, velük együttműködve - sikeresen ellensúlyozhatóak. A szülőkkal való együttműködés kölcsönös tisztelet alapján valósítható meg. A gyermekközpontú és családorientált szemlélet, valamint az interdiszciplináris megközelítés, mely a kora gyermekkori fejlődés kérdésében kompetens minden szakma (óvodapedagógus, fejlesztő gyógypedagógus, óvodapszichológus stb.) egymásra épülő, egymást kiegészítő hatásait fontosnak tartja. A pedagógusainknak tudatos, tervszerű munkát kell végezniük a hátrányok csökkentése érdekében. A hátránycsökkentés, problémák korrekciója, esetleges prevenciója nemcsak a pedagógusainknak, hanem az óvoda összes alkalmazottjának kötelessége, felelőssége.

Alaptevékenységeink közé tartozik a pedagógiai szakszolgálat szakvéleményével rendelkező beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek nevelése is.

A gyermekek óvodai nevelésük során a közösségi tevékenységekben hovatartozásuktól függetlenül vesznek részt. Az egyéni bánásmód elvének alkalmazásával nagyobb ráfigyeléssel, nagyfokú empátiával segítjük a gyermekek beilleszkedését, a magyar anyanyelvi kultúra – korának megfelelő-megismerését, képességek, készségek fejlődését.

Óvodapedagógusi példát mutatva neveljük a gyermekeket a másság elfogadására, segítjük elő a tolerancia kialakulását és biztosítjuk a más kultúrából, más szokásrendszerrel, valamint nyelvi különbséggel érkező gyermekekkel szemben.

Óvodánk nyitottsága által lehetőséget adunk a magyar kultúrától eltérő szokások, kultúrák, hagyományok megismerésére.

Az esélyegyenlőséggel kapcsolatos feladatok koordinálásáért a gyermekvédelmi megbízott a felelős, feladatait a gyermekvédelmi fejezet tartalmazza.

Óvodánk alapítványa eseti elbírálás alapján hátránykompenzáció céljából támogathatja a rászoruló gyermekeket.

Sajátos nevelési igényű gyermekek számára a Gyermekvédelmi Törvény különleges juttatásokat biztosít.

7.4.2.5. Tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek ellátása

Inkluzív szemlélettel történik a különbözőséget elfogadó viselkedés és magatartás alakítása gyermekközösségekben. Ezen belül külön hangsúlyt fektetünk a tolerancia, türelem, megértés, figyelmesség, segítőkészség, empátiás készségek alakítására. Célunk, olyan nyugodt, harmonikus, biztonságot adó környezet megteremtése, ahol természetessé válik a gyermekek között a személyiségük különbözősége, a tartósan beteg gyermekek fejlődésének elősegítése, betegségük kontrollálása.

Az alkalmazott speciális módszert-, és eszközrendszert minden esetben a gyermekek állapotából fakadó egyéni szükségletek például, - diabetes, lázgörcs, allergia, - határozzák meg.

Lehetőségeink függvényében biztosítjuk a speciális eszközöket, és részt veszünk az ellátásunkhoz szükséges továbbképzéseken, együttműködünk az érintett gyermek/gyermekek családjával és óvodánk orvosával és védőnőjével is.

7.5. A tudatos fejlesztés tartalmai

7.5.1. Tevékenységekben megvalósuló tanulás

„Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.” (Alaprogram).

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendszerezése. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire.

Feladatok: tevékenységi vágy kielégítése az eredményes tanulás érdekében. Szellemi aktivitásra ösztönző probléma-szituációk teremtése a gyermek cselekvő aktivitásának a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

A gyermek közvetlen, minél több érzékszervét foglalkoztató tapasztalás lehetőségének biztosítása. Az egy időben, párhuzamosan végezhető tevékenységek feltételeinek biztosítása, amely tudatos felkészülést, előkészítést igényel az óvodapedagógusoktól.

A tanulás formái az óvodában:

- utánzás, minta- és modellkövetéses magatartás és viselkedéstanulás, szokások alakítása,
- spontán játékos tapasztalatszerzés,
- játékos, cselekvéses tanulás,
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés,
- a gyakorlati probléma- és feladatmegoldás,
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés.

Tevékenységek szervezési formái:

Egyéni, mikrocsoportos, csoportos, frontális. A módszerek és eszközök kiválasztásakor arra törekszünk, hogy a gyermekek érdeklődésére, aktivitására, gondolkodási műveletek alkalmazására, feladatok megoldására ösztönözzenek. Mindemellett lehetőséget teremtünk párhuzamos tevékenységekben való részvételre az adott helyzethez igazítva.

A felajánlott tevékenységekben az óvodapedagógus a differenciálás elvét érvényesíti, tekintettel van az egyéni szükségletekre, az egyéni fejlődési ütemre és az egyéni érdeklődésre. Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során, személyre szabott reálisan pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.

A szervezett napi tevékenységben megvalósuló tanulás időkeretei:

A gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú, 5-35 perces csoportos foglalkozások megtervezésével, szervezésével valósulnak meg. Az időkeret megválasztását a gyermekek életkori sajátossága, testi-lelki állapota, kíváncsisága, érdeklődése befolyásolja.

Az óvodapedagógus módszereit, eljárásait mindenkor az adott szituációnak megfelelően választja meg. Elérendő cél, hogy a játékosság, a közvetlen tapasztalatszerzéshez kapcsolódó gyűjtögetés, elemzés, rendszerezés minél gyakrabban jelenjen meg a tevékenységekben.

7.5.2. Az óvodai élet tevékenységformái

1. **játék- és tanulási tevékenység**
2. **társas- és közösségi tevékenység**
3. **munkatevékenység**
4. **szabadidős tevékenység**

7.5.2.1. Játék- és tanulási tevékenység

Játék

A játék a gyermek elemi szükséglete. A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék - szabad-képzettársításokat követő szabad játékfolyamat - a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie. A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékában tagolja. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, a pszichikumot, a mozgást, az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenységgé.

Programunk középpontjába a gyermekek elsődleges tevékenysége: a szabadjáték áll. A szabadjáték semmi mással nem helyettesíthető, ezen keresztül tapasztalja meg a világ sokszínűségét, szerzi ismereteit, tanul, jut örömhöz, sikerélményekhez. A gyermekek számára a legfőbb élményforrás, személyiség fejlesztésének legfőbb színtere, a tanulás, a készség- és képességfejlesztés leghatékonyabb módja.

A játék által ügyesedik, okosodik, fejleszti manuális készségét, a játékban ismerkedik az anyagok, dolgok, tárgyak tulajdonságaival, egymáshoz való viszonyával.

„A kisgyermek első valódi játszótársa a családban, az óvodában is a felnőtt - a szülő és az óvodapedagógus. Az óvodapedagógus utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad, illetve segítőt, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad. Az óvodapedagógus jelenléte teszi lehetővé a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását is.” (Alapprogram)

„A játékhoz megfelelő helyre és egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagokra, eszközökre, játékszerekre van szükség. Az óvoda és az óvodapedagógus feladata, hogy megfelelő csoportlégkört, helyet, időt, eszközöket és élményszerzési lehetőségeket biztosítson a különböző játékformákhoz, a gyakorló játékokhoz, a szimbolikus játékokhoz, konstruáló játékokhoz, a szabályjátékokhoz.” (Alapprogram)

Az óvodapedagógus tudatos, tervszerű feladata, hogy a gyermekek képességeit megfigyelje a játékokban, életkoruknak és fejlődési szintjüknek megfelelően feltételteremtő, együtt játszó, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival segítse elő az egyén fejlődését. A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását.

Az óvodánkban előtérbe helyezzük a szabadjáték túlsúlyának érvényesülését. A játék kiemelt jelentőségének az óvoda napirendjében, időbeosztásában, továbbá a játékos tevékenység szervezésben is megmutatkozik.

Törekszünk a szabad játék túlsúlyának biztosítására, hogy minél többoldalú tapasztalat átélésére nyíljon lehetőség.

Szabadjáték:

- szabad cselekvés,
- érdek nélküli, örömet okozó, belső jutalmazást és jó érzést adó,
- térben és időben elkülönül (pl. térben elkülönülés lehet az asztal alja),
- szabályai vannak, itt alakulnak ki együttműködő képességük alapjai, a szabálytudat,
- megismételhető, de része a titok.

A tevékenység célja: a gyermeki játék örömforrás, mely áthatja minden tevékenységét. Minél sokrétűbb tájékozódó tevékenység legyen, amely a gyermek személyiségének fejlődésére többféleképpen fejti ki hatását. Hosszú távú célunk, hogy gyermekeink kiegyensúlyozott felnőttekként hasznos tagjai legyenek a társadalomnak.

Az óvodapedagógus feladatai a játékfejlődés elősegítése céljából:

- a gyermek szabad játékának tiszteletben tartása, feltételeinek maximális mértékű biztosítása,
- a 3-7 éves korig megjelenő játékok fajtájának, tartalmának, minőségének gazdagítása a gyermekek egyéni sajátosságainak figyelembevételével,
- ösztönzés, kreativitás.

A szabályjáték, szerepjáték, konstrukciós játék fajtáit meg kell ismerni és meg kell tanítani! Nem segít a játék örömet szerezni, ha a gyerek nem ismeri. A szabad játékokban az egyéni szükségletek figyelembevételével építjük be a gyermekek tevékenységébe a mozgásos és képességfejlesztő játékokat az adott nevelési ciklus személyiség- és képességfejlesztési céljainak megfelelően. A játék a szocializációra, saját személyiségünk megismerésére és a tanulási képességek kibontakozására tanít. A szocializációs folyamat életünk végéig tart.

A játéktevékenységekben biztosítjuk minden gyermek számára azt, hogy az érzelmi alapú élmények folyamatos felfedezésével, a gyermek egyéni vágyai és ötletei (a kötetlen széles skálán mozgó játéklehetőségekben) kibontakozhassanak. Annak a gyermeknek, aki szabadon kreatívan használhatja a rendelkezésre álló eszközöket, és akinek módja van befejezni a maga választotta tevékenységet, fejlődése jó irányba halad. Emellett lehetősége nyílik a játszótársak megválasztására, együttműködésre vagy elutasításra a problémás helyzetek és konfliktusok önálló megoldására, a társakkal való egyezkedésre. E tevékenység végzése közben számos kommunikációs helyzet alakul ki, tehát a beszédfejlődésben is fontos szerepe van. A játék a legfőbb személyiségfejlesztő eszköz az óvodás gyermek életében, mert minden tanulási tartalom: ismeret, jártasság, készség megjelenik benne. Eredményeképpen alapozódnak a képességek és változik a magatartásuk.

Az óvodás gyermek által spontán módon kezdeményezett játékok gazdagítják ugyan a személyiséget, de nem minden gyermeknél olyan sokoldalúan, hogy önmagukban elegendő lehetőséget biztosítanak egyes képességek fejlődésére. Fontos feladatunk, hogy tevékeny, gazdag óvodai életet teremtsünk, amelyben nagy szerepet kap a játék, ahol szükség és igény szerint az óvónő segítő partnerévé válhat a gyermeknek. Az óvodában fontos a szabad játék túlsúlyának érvényesülése. A játékot befolyásolják mindazok a körülmények, amelyek között a gyermekek élnek, játszanak, ezért az óvónő biztosítsa azokat a feltételeket, amelyek kedvezően hatnak a játék kialakulására a gyermek játékkedvére, amelyek ösztönzik őket, és amelyek segítségével játékuik tartalmasabbá, sokoldalúbbá válhat.

A szabadjáték mellett fontos az általunk kezdeményezett játék is, amely magán viseli a tanulás jegyeit, de a játék fajtájától függően a gyermek önálló játékformájává válhat, melyben szabadon dönthet a jelenlétéről. Szükség van ezért az óvodapedagógus által kezdeményezett és irányított játékokra is, mint pl.: dominó, kártya, társasjáték, kirakós kocka, lottó játék stb. a játék elemei a gyermeki műveltség szerves alkotórészei, ugyanakkor élettechnikák kipróbálása, tanulási módok kidolgozása. Ilyen értelemben készítene elő a későbbi rendszeres ismeretszerzésre. A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az indirekt irányítás lehetőségét és felelősségét.

Az óvodapedagógusok feladatai a játék során:

- feltételek biztosítása (léghő, hely, idő, eszköz),
- a sokszínű játék kialakulásához ötletek, lehetőségek, helyzetek teremtése,
- a játék fejlesztése érdekében az egyéni élményeken túl közös élményszerzési lehetőségek kihasználása,
- a gyermeki játék önállóságának tiszteletben tartása,

- szükség esetén bekapcsolódás a játékba, együtt játszás a gyermekekkel,
- egyéni fejlesztési feladatok.

A játék feltételei:

- megfelelő légkör biztosítása,
- megfelelő hely biztosítása,
- eszközök és élményszerzési lehetőségek biztosítása,
- elegendő idő biztosítása.

Megfelelő légkör biztosítása

A nyugodt légkör az első feltétele annak, hogy a gyermeknek módjában álljon a számára legvonzóbb játéktevékenységbe önállóan belefogni, kiválasztani a játékhoz szükséges eszközöket, kidolgozni, elmélyíteni játékát, ill., hogy gyakorolják az adódó konfliktusok megoldását.

Megfelelő hely biztosítása

A csoportszobában és az udvaron egyaránt fontos. Minden csoportszobában legyen hely a nagyobb mozgást igénylő játékokhoz. Biztosítani kell helyet építéshez, konstruáláshoz, szerepjátékhoz, asztalokat az ábrázoló tevékenységhez, barkácsoláshoz. A kicsiknél több lehetőséget kell biztosítani az egyéni kis pihenő- vagy „búvóhelyek” kialakításához. A csoport kialakításánál figyelembe kell venni az életkorokat, az összetételt, a lehetőségeket és az egyéni igényeket is.

Az **udvaron** nagyobb a hely a mozgásos játékokhoz, de itt is fontos, hogy a széleskörű tevékenységekhez biztosítsunk helyet. Legyen itt is lehetőség és hely a nyugodtabb tevékenységhez is, mint ábrázoló tevékenység, szerepjáték, homokozás, barkácsolás. Jó, ha az udvaron, a gyermek szabadon választhatja meg a helyet a tevékenységéhez. Az udvaron történő játéktevékenységeknél fontos kialakítani és betartani a szabályokat a balesetveszély elkerülése érdekében.

Eszközök és élményszerzési lehetőségek biztosítása

A tudatos óvónői munka lényeges eleme a játékeszközök kiválasztása, biztosítása. Az, hogy a gyermek mikor, mivel játszik, milyen eszközökkel találkozik, az lényegesen befolyásolja minden irányú fejlődését. Ez az óvónő felelőssége. A fejlesztési feladatok megvalósulását nagymértékben befolyásolja az eszközök kiválasztása. Ezért az eszközök kiválasztásánál a gyermek általános és egyéni fejlettségének ismertén túl fontos tudni a különböző játékeszközök fejlesztő hatását is.

A játékszerek legyenek esztétikusak, könnyen tisztíthatók és veszélytelenek. Tegye lehetővé, hogy a gyermekek kedvük szerint, a környezetükben lévő tárgyakat /pl.: székeket, asztalokat stb./ is bevonhassák a játékba. Fontos, hogy a gyermekek a különböző játékszereket, tárgyakat - bizonyos szabályok megtartása mellett – különböző céllal használhassák fel. A játékszerek a gyermekek számára könnyen elérhető helyen legyen, gyorsan elérhető, felfedezhető legyen.

Elegendő idő biztosítása

Mivel a játék a gyermek alapvető tevékenysége, ezért természetes, hogy a napirendben erre kell a legtöbb időt biztosítani. Fontos, hogy kapkodás nélkül tevékenykedhessen, elmélyülten játszhasson, legyen ideje elképzelései megvalósítására.

Játékfajták:

A 3-4 éves gyermekek tevékenységét a gyakorló játék és a szerepjátékokból kiemelt művelet jellemzi. Tartalma a saját személyükkel és közvetlen környezetükkel kapcsolatos tapasztalatokat tükrözi. A gyakorló játék az a játéktevékenység, amelynek során az ismétlésekben a gyermek a különböző képességeit gyakorolja.

Fajtái: hang és a beszéd játékos gyakorlása, a mozgást gyakorló játékok, a játékszerek és eszközök rakosgatása, játék különböző anyagokkal.

A **gyakorló játék** keretei között már a kiscsoportban kialakulnak a szerep és a konstruáló játék elemei. Az óvodába kerül gyermeknél a mozgás és manipulációs játékok nagyon kedveltek. A gyakorló játékoknál figyelünk az eszközök nevének ismételtetése, hangjuknak utánzása. Ez összefügg szókincsük gyarapodásával, továbbá a ritmikus mozgás és szöveg együttesen elvezeti a gyermeket az összerendezettebb mozgás és szöveg alkalmazásához, a mondókák, énekes mozgások szabályjátékok megtanulásához.

Szerepjátékban, szimbolikus játékban a gyerekek különböző személyek vagy állatok, dolgok szerepébe bújnak. Játékukban sajátos módon tükrözik ezek tevékenységét, hangját, funkcióját és a köztük lévő kapcsolatokat. A szerepjáték fejlődése a játszó gyerekek közötti kapcsolatok mélyítésében, az együttműködés alakulása során a játék témájának és tartalmának bővülésében, gazdagodásában, színvonalának emelésében, időtartamának növekedésében és az eszközök felhasználási módjában mutatkozik meg.

A szerepjátékok fajtái:

- a tényleges szerepjátékok /tematikus játékok/,
- az építő játékok /szerkesztő játékok/,
- a mesedramatizálás és bábozás.

Ide kapcsolódik a barkácsolás, - az a tevékenység, amelynek során a gyermekek különböző eszközöket, pl.: olló, ragasztó, kalapács, tű stb. – kötetlen formában, önkéntes alapon, főleg saját elképzelésre építve valamilyen játékeszközt készít.

A szerepjáték nagyszerű lehetőség az anyanyelvi nevelés számára is. Szerepeik során olyan gondolatokat fejeznek ki, olyan szófordulatokat használnak, amelyeket másoktól hallottak. Így válik passzív szókincsük a játék által aktív szókincssé. Feladatunk a megfelelő feltételek, eszközök, anyagok biztosítása, és a személyes példamutatás. A barkácsolás valamennyi szerepjáték, bábozás természetes alkotórésze lesz. A létrehozott alkotásokat minden esetben aktívan felhasználhatják játékaikban. A barkácsolás során lehetőleg természetes anyagokból készítsenek alkotást, bábót.

Dramatizálás, bábozás a szerepjátékot gazdagítja. Célunk, hogy az irodalmi élményeket az őket ért környezeti hatásokat saját elgondolásaik alapján játsszák el. Feladatunk az eszközök, jelmezek, bábok és vizuális élmény biztosítása, a megfelelő oldott légkör megteremtése és a személyes példa.

A dramatizálás, bábozás feltétele, hogy az irodalmi alkotások és élmények érzelmileg megragadják a gyermekeket. Kezdetben az óvónő bábjátéka, szerepvállalása dominál, a gyermekek, mint nézők vesznek részt benne, később óvónői segítséggel a gyermekek maguk is aktívan részt vállalnak a bábozásban és a dramatikai játékban, amelyekhez bábokat, jelmezeket biztosítunk. Óvodáskor végére a gyermekek báb és jelmezkészítő tevékenység válják szívesen végzett tevékenységgé.

Kiváló alkalom a szókincs gazdagítására a dramatizálás. Beszédfegyelemre is nevel, hiszen a dramatizálás során már kiscsoportban kialakul az a tudat, hogy a másik gyermeket végig kell hallgatni, megvárni, amíg befejezi mondanivalóját. A dramatizálás során a testtartás, a távolságtartás, a tekintet, a hanghordozás, az arcmimika – mind a mondanivaló szolgálatában áll. A bábjátékot nagyon szeretik a gyermekek. Kreativitástól függően több bábu van egy-egy csoportban, melynek nagy részét a gyermekekkel közösen készítjük.

Építő és konstruáló játék: Az óvodáskorú gyermek személyiségfejlődését meghatározó tevékenysége, amely megjelenítési formájában lehet:

- különböző építő elemekkel folytatott játék,
- alkotás félkész elemekkel,
- alkotás különböző anyagokból, anyagfélésekből.

Célunk: a tervezésnek, az alkotás örömeinek megismertetése.

Feladatunk, hogy alkotásaikat sok egyéni ötlet alapján hozzák létre önállóan vagy kis segítséggel, s legyenek képesek a különböző anyagok, eszközök kombinált alkalmazására.

Szabályjáték: jellemzője, hogy pontos, meghatározott szabályok szerint zajlik. Szabályok határozzák meg a játék kezdésének módját, a játék menetét, befejezését. A gyermekek akár nyernek, akár vesztenek, a szabályjátékban tanulják a helyes magatartás alapvető formáit: a szerénységet, mértéktartást, az eredményre törekvést, a kudarcűrést. A játéka fejleszti a közösségi érzést és a felelősségtudatot. Fejlesztik a gyermekek mozgását, ill. értelmi képességeiket.

Mozgásos szabályjátékok: a testnevelési játékok, a dalos és mondókás játékok, fogócskák, bújócskák, körjátékok, szembekötődik, labdajátékok, mozgásos versenyjátékok.

Az értelmi képességet fejlesztő játékok: a gyors érzékelést, a megfigyelést, a figyelmet, a logikus gondolkodást, az ismeretet fejlesztő játékok (pl.: társasjátékok, képes kirakók, dominók, kártyajátékok, nyelvi játékok stb.) Az értelmi képességeket fejlesztő játékokat az egyéni fejlesztések során sokszor használjuk, ezekre alapozunk.

A szabályjátékban célunk: a szabályok önkéntes vállalása, a szabályok pontos betartása, a megfelelő szociális magatartás, a kölcsönös segítség, a játék végkifejletének szociálisan megfelelő viselése.

Feladatunk a közösségi érzés, a versenyszellem és a felelősségtudat fejlesztése. A szabályjátékok kiválasztásánál az óvodapedagógus vegye figyelembe: a gyermekek kívánságait, fejlettségét, a csoport létszámát, a helyi adottságokat és a játék előzményeit. Segítse a gyermekeket a játék kiválasztásában, vezetésében, a szabályok betartásában.

Óvodáskor végére már választhatnak nagyobb ügyességet vagy nagyobb szellemi erőfeszítést igénylő szabályjátékot is. Engedjük, hogy a gyermekek játékában az egészséges versengés is jelen legyen, de ne csapjon át az egymással szembeni negatív érzelmek kifejezésébe.

Tanulási tevékenységek

Minden csoport elkészíti év elején az éves tervét, mely tartalmazza a betervezett heti témajavaslatot. A téma középpontjában általában a külső világ tevékeny megismerése áll komplex módon, minden tanulási tevékenységre kihatva. Erre épülnek rá a művészeti tevékenységek (kivévelt képez a mozgás anyaga, mely ettől eltérhet).

A külső világ tevékeny megismerése

Irányelveink:

„A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti-emberi-tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.

A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

A gyermek a környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut és azokat a tevékenységeiben alkalmazza. Felismeri a mennyiségi, alakú, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítélőképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiségszemlélete.

Az óvodapedagógus feladata, hogy tegye lehetővé a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését. Biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására. Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában, továbbá a fenntartható fejlődés érdekében helyezzen hangsúlyt a környezettudatos magatartásformálás alapozására, alakítására.”
(Alaprogram)

Nevelésünk célja, hogy a gyermekek minél több tapasztalatot szerezzenek az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetről életkoruknak megfelelő szinten. Programunk arra vállalkozik, hogy az óvoda a maga környezetével, gazdag tevékenységrendszerével, a tapasztalatszerzés megannyi természetes élethelyzetének tudatos és tervszerű megszervezésével elősegítse a gyermekek külső világgal való megismerkedését. A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

A környezet megismerése, védelme a következőket foglalja magában:

- Természetismeret
- Társadalomismeret
- Tárgyi környezet ismerete
- Környezetalakítás és környezetvédelem, környezettudatos szemléletmód

Mindent a természetes környezetben figyeltetünk meg a gyermekekkel. Így lehetővé válik számukra a személyes tapasztalatok gyűjtése, szerepek, magatartási módok megismerése és tanulása. A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti-emberi-tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.

Feladat: a környező világ megismertetése, a környezeti értékek felismertetése, az ember és kultúrájának megértése, a környezetünk tárgyaival, jelenségeivel, a környezetvédelemmel, a környezet higiéniával, a közlekedéssel kapcsolatos ismeretük gyarapítása, a környezetünk védelmének fontosságának megismerése, életmódba építés. Fontos, hogy a gyermekek maguk tapasztalhassák meg a jelenségeket, tevékeny részesei legyenek a folyamatoknak. Feladatunknak tekintjük a szülőföldhöz, a nemzeti kultúrához, a nemzeti közösséghez való tartozás, a nemzeti és helyi hagyományokhoz fűződő pozitív érzelmi viszony alakítását.

Óvodapedagógusként további feladatunknak tekintjük, hogy lehetővé tegyük a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését. Biztosíthatunk elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására.

Elősegíthessük a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában, továbbá a fenntartható fejlődés érdekében hangsúlyt helyezhessünk környezettudatos magatartásformálás alapozására, alakítására.

A környezettel való megismerkedés az óvodai nevelés egészében érvényesülő folyamat. Általa a gyermekek az őket körülvevő és a tágabb természeti társadalmi környezetről olyan tapasztalatokat szereznek, amelyek az életkoruknak megfelelő biztonságos eligazodásához, tájékozódásához nélkülözhetetlen

Mindennapi feladatunk a gyermekek megfigyelőképességének, képzeletének, gondolkodásának, emlékezetének, nyelvi kifejezőkészségének, társas magatartásának fejlesztése. Lehetőséget adunk a minél több érzékszervvel való tapasztalásra, az élmények több szempontú felidézésére.

Élünk a gyermeki érdeklődés által felkínált spontán lehetőségek kihasználásával az ismeretátadás területén. Kirándulások során követjük a természet, a kertek változásait, a benne folyó munkálatokat. Felhívjuk a gyermekek figyelmét a környezetünk megbecsülésére, rendben tartására, a természeti és a társadalmi környezet tiszteltben tartására.

A külső világ tevékeny megismerése alatt mindenkor a természetes és az épített környezetet is kell értenünk. A gyermekek ismerjék meg a közvetlen környezetükben élő gyakori növény- és állatfajokat. Fontos, hogy jellegzetességükre, érdekességükre is felhívjuk figyelmüket. A cél, hogy az élőlények megismerése során a gyermekek váljanak azok „személyes ismerőseivé”.

Rövid sétákkal először épületen belül ismerkedhetnek az óvoda életével, helyiségeivel, működésével. Később az ilyen sétákhoz hozzászokott gyermekekkel könnyebb lesz távolabb kitekinteni: az óvoda környékének, az utcai viselkedés szabályainak megismeréséhez és betartásához, közlekedési szabályok, járművek megismerése céljából. Így aztán egyre tágul a világ számukra és alkalom adódik nagyobb sétákra, kirándulásokra.

A gyermekeknek a szűkebb óvodai környezet megismerése után a tágabb környezetet is fel kell fedezniük. Ezek a séták azért fontosak, mert az óvodapedagógus segítségével rácsodálkozhatnak a természetre, észrevehetik a szépet, a jót, emellett a nemkívánatos jelenségeket is. Érdekes a növények, állatok életének megfigyelése, a környezet és az élővilág közötti kapcsolatok, összefüggések felfedeztetése. Ehhez alapul szolgálnak a kirándulásokon, kerti munka során szerzett tapasztalatok, közvetlen megfigyelések, az élősarokban végzett kísérletek. Fel kell készíteni őket az ún. „nem szeretem állatok és növények” megismerésére (pl.: békák, pókok, csalánok stb.).

Kiránduláson a gyermekek érdeklődését nem a részletek, hanem a természet egésze köti le. Csalafinta ötletekkel kell becsempészni játékukba a természet részleteinek megfigyelését. Séták, kirándulások keretében nemcsak a távolabbi és közelebbi környezetüket ismerhetik meg, de szülőföldjük megfigyelésére is lehetőségük nyílik. A kiválasztott cél lehet történelmi nevezetesség, helytörténeti gyűjtemény, egy-egy tájegység, védett part, helyi zoológiai és botanikai értékeket bemutató tájház esetleg gazdaság is.

Fel kell hívni a gyermekek figyelmét a növény- és állatvilág kapcsolatára úgy, hogy azok szimbolizálásának fogalmát megalapozzuk. Pl.: a növényvilág élőhelyet biztosít az állatoknak, az állatok hasznát hozzák a növényeknek (a madarak megeszik a kártevőket, a méhek beporozzák a virágokat, stb.). Egy-egy kiránduláson növény- és állathatózó és nagyító is legyen velünk. Ezek segítségével felismerhetjük a látottakat, megismerhetjük a védett fajokat. Érdeklődjenek a természet iránt, legyenek kérdéseik, természetes környezetben figyeljék meg a növényeket, állatokat. Fontos, hogy minden lehetőséget kihasználjunk, hogy a gyermekek

természetben lehessenek. Tapasztalják, hogy a természetben minden érték. A kirándulásokon felfedeztetjük, mi gyűjthető s ezeket hogyan dolgozzuk fel. Könyvtárlátogatásnál is keressenek ezzel kapcsolatos könyveket, ismerjék és szeressék a természetről szóló filmeket, könyveket.

Az óvodai nevelés szinte minden területén alkalom kínálkozik a fentiek elsajátítására. Tudatosítani kell a gyermekekben, hogy a tiszta levegő, a tiszta víz nélkülözhetetlen az élőlények számára, jó, ha tudják, hogy védelem alatt áll a Föld, a víz, a levegő, a táj, az élővilág, a település környezete.

A felnőttek ennek érdekében ún. **világnapokat, jeles napokat** hoztak létre, melyek közül pedagógusaink egyéni beállítottságuk, lehetőségeik és a csoportjuk fejlettségi szintje alapján, szabadon választanak a világnapok, jeles napok közül, melyiket, milyen mélységben dolgozzák fel.

Az óvodában ilyen lehet a teljesség igénye nélkül:

- Magyar népmese napja (szeptember 30.),
- Zene világnapja (október 1.),
- Állatok világnapja (október 4.),
- Víz világnapja (március 21.),
- Föld világnapja (április 22.),
- Anyák napja,
- Madarak és fák napja (május 10.), stb.

A természet védelmére való nevelés akkor éri el célját, ha a gyermekek látják, hogy minden mese, népmese, népdal, nép- művészet, tudomány ugyanarról a természetről, társadalomról, emberről és kapcsolatokról szól. A természetet szeretni csak akkor lehet, ha ismeri az ember.

Fel kell készítenünk a kudarc átélésére is az óvodásainkat: tapasztalhatják a növények pusztítását, a vizek, a levegő szennyezését. Sétákon, kirándulásokon megfigyelhetik nagycsoportosaink, hogy nem minden ember vigyáz a természetre. A gyermekek korát, fejlettségi szintjét, a fokozatosság elvét szem előtt tartva vonhatunk be gyermekeket a természetvédő munkába.

Védjük az állatokat, növényeket. Nyilatkozzon meg a növények és állatok iránti szeretetük, váljon természetessé a madarokról való folyamatos gondoskodás, a téli madáretetés. Óvodánk madárbarát óvoda, ügyel a madarak téli etetésére, odú kirakására. Az óvodáskor végére

alapozódjanak meg azok a szokások és szabályrendszerek, amely a környezet rendjét, a természet védelmét szolgálják.

Aktívan vegyenek részt az évszaknak megfelelő kerti munkákban. Segédkezzenek az élő sarok gondozásánál. A természetsarokban a gyermekek gyakorolhatják a gondozási teendőket, egyszerű eszközökkel segítve azt (pl. virággondozás, ültetés, hajtatás, csíráztatás, gyűjtőmunka során gyűjtött termések tárolása stb.). Kiegészíthető a természetsarok évszak- és időjárási naptárral is. Az élősarok rendben tartása fontos feladat, mert csak így tölti be pedagógiai szerepét.

Célszerű az egyéni, a helyi és az időjárási adottságokat kihasználva tervezni a sétákat, a kirándulásokat, a megfigyeléseket, a játékokat. Az óvodapedagógusoknak ismerniük szükséges a helyi kirándulási lehetőségeket, mesterséges és természetes megfigyelési lehetőségeket, a város múltját.

Ilyenek lehetnek korcsoporttól függően, pl.:

- Az óvoda épülete, működése, az itt dolgozók munkája.
- Kertész munkája – gyermekmunka a kertben, konyhakert gondozása, kertészetbe látogatás.
- Termések szüretelése, felhasználása.
- Ünnepekre való készülődés.
- Vásárlás.
- Az óvoda épületei közti ismeretségek kötése.
- Kiállítások megtekintése. Távoli kiállítások megtekintésének megszervezése.
- Posta, rendőrség, orvosi rendelő, védőnők, gyógyszertár dolgozói munkájának megismerése.
- Köztéri szobrok (Szent Gellért, Nepomuki Szt. János, Szt. Flórián, Perczel Mór szobor, Barátság kút, Anya gyermekével, Országzászló).
- Iskola (nem csak nagycsoport végén) látogatása, könyvtár meglátogatása.
- Kirándulás a közeli hegyre: védett növények, társulások megfigyelése.
- Háziállatok háznál történő megfigyelése séta során.
- Távoli kirándulások megszervezése (pl. Duna, Szigethalmi vadaspark, Budakeszi vadaspark stb.).

Születéstől – felnőttkorig

A társadalmi környezetben a gyermekeknek igen nehéz a sok rájuk irányuló hatásból kiválasztani azt, ami alkalmassá teszi az embertársaival való jó kapcsolatteremtésre, amellyel

sikeres társként vehet részt a társadalmi környezetben. Ehhez az óvodában fontos, alapvető képességeket kell kibontakoztatnunk, fejleszteni. Például: a mások iránti megbecsülés, tolerancia fejlesztése (pl. az embertársak mássága). Minden élő iránti tisztelet (pl. egyes állatfajoktól való irtózás leküzdése, élőlényként való elkönyvelése, s ha „nem is szeretjük”, akkor is tiszteljük, óvjuk életét).

Elsősorban olyan közeget kell biztosítani a gyermekeknek, hogy jól érezzék magukat (ez nem egyenlő a gyermekcsoport szétszórtságával, fegyelmezetlenségével), mert ha jólétkben, inspiráló környezetben tevékenykednek, minden tevékenység élményként hat rájuk.

Biztosítani szükséges az alkalmat ahhoz, hogy fejleszhető legyen a rácsodálkozás képessége. Biztosítani kell a gyermekeknek a pozitív élményeket, lehetőség szerint egyre többet, de mindig csak annyit, amennyi érdekli őket, amennyi befogadására képesek.

Óvjuk és tápláljuk a gyermekekben az ösztönös rácsodálkozási tudást, a tisztelet érzését. Tudatosan keressük és velük együtt éljük át az örömet a test örömeiben (finom étel és ital, simogató tavaszi napsütés, virágillat, hintázás), a társakkal való kapcsolatban, a közösséghez való tartozásban, a munkában, környező világ szépségeiben, a nemzeti hovatartozás tárgyi kulturális élményeiben, az ajándékozásban.

A környezeti kultúrára nevelés a szokások, a magatartásformák, az életmód alakítását, a javakkal való gazdálkodást jelenti. Sok esetben a szemléletváltásnak fontos a szerepe. Az óvodában ily módon az óvodapedagógus és az óvodában dolgozók megfigyelhető modell szerepe jelentős.

Jeles napjaink – hagyományőrzés

A gyermekek már korán megtapasztalhatják, hogy vannak jeles napok, amikre jobban felfigyel az ember, készül rá, tervezi, izgalommal várja. A jeles napok az ünnepek, ezek végig kísérik őket egy életen át. Az ünnepek jelentősége minden közösségben más és más. Más a családokban, baráti közösségekben, iskolákban, óvodákban. Az sem mindegy, hogy az ünnep ünnepséggé vagy csak megemlékezésre korlátozódik.

Óvodai életünkben az ünnepek fontos szerepet töltenek be, ezért megszervezésük mindig nagy odafigyelést, tervezést igényel. Az ünnep hangulatát a körülményeink határozzák meg, az, hogy milyenné szervezzük. A jeles napokban fontos az előkészítés, érzelmi beállítódás, a ráhangolás. Éppúgy látszódnak rajtuk és a környezetükön a közelgő, várva vár nap jelentősége, mint lelkünkben; odafigyelésben, kedvességben, készülődésben, megnyilvánuló gesztusokban.

Tervezésünkben elegendő időt kell hagyni az előkészületekre, eszközök, ajándékok, díszítések készítésére. Érezzék ennek lényegét, fontosságát, tudjanak az oldott légkörben örülni a jeles napoknak. Az ünnep helyszínét úgy válasszuk meg, hogy mindenki aktívan részt vehessen benne. Az ünnepeken mindenki a maga egyéniségéhez mérten vegye ki részét a készülődésből, ünneplésből. A szereplési vágytól pezsgő gyermekeket hagyjuk kibontakozni, de a visszahúzódó gyermekek számára elég, ha a közös tevékenységekben érzik át az ünnep hangulatát

A külső világ tevékeny megismerése, matematikai tartalommal

Az óvodában minden tevékenységben, minden szituációban adottak a lehetőségek a matematikai tapasztalatok megszerzésére.

Feladatunk: A gyermekekkel megismertetni a valóságos világ összefüggéseit, tér- mennyiségi-formai azonosságait, különbözőségeit. A matematikai tapasztalatszerzést óvodánkban természetes környezetben tesszük lehetővé.

A **matematikai tartalom** a környezet megismerésének a része, mely segíti a gyermeket a külvilágról szerzett tapasztalatainak feldolgozásában, értelmi és érzelmi fejlődésében. Az anyanyelvi fejlesztésre, szókincs bővítésre is jó alkalmat ad. Új szavakkal, fogalmakkal ismerkednek meg. Gondolkodásra, kreativitásra, emlékezetre, problémamegoldásra ösztönözzük a gyermekeket.

A heti tervben külön tevékenységi formaként tervezzük a matematikai tartalmú megismeréseket. Már kiscsoportban felmérjük a gyermekek aktivitását, érdeklődését, játékait, beszédét, hogy a későbbiekben a fejlesztő munkánkat alaposan megtervezhessük, ami középső korcsoporttól valósul meg. Különböző környezetből jövő gyermekeknek más-más az érdeklődése, esetleg a kevésbé érdeklődőknek a kedvét szükséges meghozni a felfedezéshez, a kutatáshoz, a problémák megoldásához.

A tevékenységközpontú program szerint a nap bármely szakaszában ismeretekre tehetnek szert a gyermekek. Fontos feladat ezeknek az ismereteknek, tapasztalatoknak a biztosítása. Lehetősége legyen rácsodálkozni összefüggésekre, megoldani problémákat. 3-5 éves korban a gyermekek matematikai ismereteket szerezhetnek teljesen indirekt módon játékaikban, mindennapi tevékenységeikben. 5 éves kor után a kialakult matematikai beállítódás, s a megszerzett ismeretek segítenek hozzá, hogy játszva, rengeteg cselekvéssel, minden érzékszervüket megmozgatva jussanak matematikai ismeretekhez, tapasztalatokhoz.

Feladatunk ilyen lehetőségek biztosítása és a tapasztalatok, ismeretek rendszerezése. Könnyen szem előtt tarthatók a gyermekek egyéni képességei s az egyének közti különbség.

Figyelembe vesszük az egyes gyermekek egyéni munkatempóját, fejlesztésre, buzdításra, segítségre ad lehetőséget, ezzel oldódnak a gyermekek gátlásai, mivel nem tartanak a kudarctól.

A cél az, hogy minden gyermek elsajátítsa a korának megfelelő ismereteket, ez pedig lényegesen egyszerűbb akkor, ha nem kötött formában, kényszer hatására, hanem játszva, aktív cselekvőként teszi.

Tevékenységek közben beszélgetni, beszéltetni, észrevetetni, elgondolkodtatni lehet a gyermekeket egy-egy felfedeztetéssel. Ami a felnőtteknek rendkívül kézenfekvő, az a gyermekeknek érdekesség lehet.

Ilyen folyamatos rácsodálkozás lehet:

- összehasonlítás (tulajdonságok, számosságok, azonosságok, különbségek),
- halmazképzés,
- térbeli ismeretek, elhelyezkedések (pl. utasítások végrehajtása),
- térbeli kiterjedések (magasság, hosszúság, szélesség, vastagság, bőség),
- térbeli tájékozódás,
- űrtartalommérés,
- kerületmérés,
- számlálás, sor, sorozatok kialakítása, sorszámok gyakorlása,
- Mi változott meg? (megfigyelés fejlesztése),
- színek: alap és kevert színek,
- tükörjáték – szimmetria,
- tájékozódás a síkvilágban,
- mennyiségek összemérése,
- válogatás,
- ítéletek fogalmazása.

A játékok, a közös tevékenységek során, a tapasztalás, érzékelés, beszélgetés útján gazdagodnak az ismeretek, melyek szókincs bővüléséhez, új ismeretek elmélyüléséhez és annak biztos alkalmazásához, használatához vezetnek.

Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés

Irányelveink:

„Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása - beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel - az óvodai nevelőtevékenység

egészeben jelen van. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.

Az óvodai nevelés a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára - mint életkori sajátosságra -, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosít a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

Az értelmi nevelés további feladatai: egyrészt a gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érezékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás - alkotóképesség - fejlesztése. Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.” (Alapprogram)

Az egész napunkat áthatja az anyanyelvi értelmi fejlesztés és nevelés. Az óvodapedagógus követendő mintát ad a gyerekek számára. A tervezett és szervezett anyanyelvi csoportos, mikrocsoportos, egyéni kezdeményezéseket a mindennapokat átívelő derűs, nyugodt légkörben zajló beszélgetéseken, magyarázatokon, anyanyelvi játékokon keresztül valósítjuk meg. Tervezésekor figyelemmel vagyunk az adott korosztály fejlettségi szintjére, általános befogadó képességére, adottságaira. Gondolkodtató kérdések, probléma felvetések, érvelések, indoklások, leíró elbeszélések, történetmesélés, fejből mesélés, mind-mind gazdagítja a gyerekek szókincsét, kommunikációs bázisát.

Kisebбекnél: nagy a szerepük az ölbeli játékoknak, a lovagoltatóknak, a ringatóknak, a höcöggetőknek, a báb-beszédnek, ismerkedő- és kapcsolatteremtő játékoknak, a körülöttünk lévő hangok azonosításának, hangutánzásnak, szómagyarázatoknak, élmény megosztásnak.

Nagyobbaknál a gyermekek fejlettségétől függően bekapcsolódhatnak a komplexebb anyanyelvi játékokba, mint, fújó, légző, artikulációs, beszéd szervek ügyesítésére szolgáló gyakorlatok, grimaszoló, mimikai játékok, környezetünk és egymás hangjainak megismerése, azonosítása, utánzása, suttogó gyakorlatok- ajakügyesítés, ellentét-párok, szólánc játék variációk, találós kérdések, szólások, közmondások, népi bölcsességek, nyelvtörők, halandzsza beszéd, visszhang játék, barkochba variációk, papagáj játék, hangstaféta, mondatbefejezős játék, történetbefejezős játék, történet kitalálós játék, stb. a pedagógus szerteágazó módszertani kultúrájának megfelelően.

Mozgás

„A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei. Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltató- és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása.

A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás, és egészséges életmódra nevelés hatásait.” (Alapprogram)

„A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének - a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás - fejlődésére.

A spontán - a játékban, azon belül a szabad játékban - megjelenő mozgásos tevékenységeknek, az egészségfejlesztő testmozgásnak az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani. Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.” (Alapprogram)

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei. Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltató- és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása.

A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos

szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás, és egészséges életmódra nevelés hatásait.

A tevékenység célja: sokoldalúan fejlett és fejlődőképes személyiség kialakítása, a természetes mozgáskedv fenntartása, a mozgásigény kielégítése, az irányított mozgás megszerettetése, a testi képességek fejlődése.

Feladatunk: a mozgás megszerettetése és a későbbi életmód részévé tétele, az igény, szükséglet megalapozása, a testi képességek fejlesztése sok-sok játékkal.

A gyermekek mozgásigényének kielégítéséről az egyéni sajátosságok figyelembevételével igyekszünk gondoskodni. Elegendő mozgáslehetőséget biztosítunk a csoportszobában, tornateremben és az udvaron egyaránt, spontán vagy szervezett formában (mozgás, mozgásos játékok szervezése), eszköz nélkül vagy változatos eszközök biztosításával, a szükséges, elégséges szabályok megtanításával.

Láb- és tartásjavító gyakorlatokat tervezünk a nap folyamán a mozgási rendellenességek prevenciója és korrekciója érdekében.

Programunkban kétféle mozgásfejlesztési formát határozunk meg a fenti feladatok megvalósítása érdekében:

A **szabad, spontán mozgás** feltételeit biztosítjuk óvodai helységeinkben és az óvoda udvarán egyaránt. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének

A pozitívénkép, önkontroll, érzelem szabályozása, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás – fejlődésére. A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a mozgásos játékok és feladatok, a pszicho motoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei.

A spontán – a játékban, azon belül a szabad játékban – megjelenő mozgásos tevékenységeknek, az egészségfejlesztő testmozgásnak az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani. Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására. Fontos szerepük van az egészség megőrzésében, megóvásában.

A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az **irányított mozgásos tevékenységek**. „A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének - a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás - fejlődésére.” (Alapprogram)

Heti tervezésünkben az irányított mozgásfejlesztés, a mozgásos játékok célirányosan tervezett tevékenységek. Hozzájárulnak a harmonikus, összerendezett, fegyelmezett nagy- és kismozgások kialakulásához. Célunk a kooperatív mozgásos játékok alkalmazásával a gyermekek mozgásigényének kielégítése, az egészséges életmód alakítása, a testi képességek fejlesztése, a helyes testtartás és a mozgáskészség alakítása, valamint az értelmi és a szociális képességek fejlesztése. Lehetővé tesszük, hogy a gyermekek egyéni képességeik és tempójuk alapján végezhessék a gyakorlatokat. Az oldaliság (lateralitás) kialakítása érdekében kargumit vagy szalagot használunk.

Feladatunk, hogy a gyerekek megtanulják az eszközök biztos fogását, használatát. Az óvodapedagógus célirányosan használja fel a gyakorlatokat a nagymozgások, a szem-kéz, szem-láb koordináció, finommotorika, egyensúlyérzék, testséma, térészlelés és térirányok kialakításának érdekében. Feladatvégzés és versenyzés közben egészséges versenyszellem alakuljon ki a gyermekek között.

Tervezésnél a pedagógusok módszertani szabadságának megfelelő igényes szakirodalmak adnak számunkra a heti tervezéshez támpontokat, (pl.: dr. Tótszőllősyné Varga Tünde: *Mozgásfejlesztés az óvodában* című könyve). A megvalósítás során tekintettel vagyunk a csoportunk aktuális állapotára, fejlettségi szintjére, életkori sajátosságaira, az időjárásra (esetleges szabadtéri, udvari mozgás szervezésére).

Művészeti tevékenységek (Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka, Ének-zene, énekes játék, gyermektánc, Verselés-mesélés)

A gyermekek a környezetükből jövő spontán ingerek és szerzett tapasztalatok hatására fejlődnek, gazdagodnak. Ezek a spontán és megszerzett tapasztalatok, élmények adják az alapját a művészeti tevékenységeken, az önkifejezésnek. Minél többet lát, hall, tapasztal egy gyermek, annál sokoldalúbb lesz nemcsak a világ felé forduló figyelme, hanem az önkifejezése is. Az önkifejezés leginkább a művészeti tevékenységekben mutatkozik meg.

Lényeges, hogy minden személyiség a saját tempójában, egyéniségéhez mértén tudjon fejlődni. A fejlődéshez időre, türelemre, ötletekre, találékonyságra van szükség a felnőttek - főként a pedagógusok részéről - akik személyiségükkel, ismereteikkel segítenek e fejlődésben.

Az egész nap folyamán adódó lehetőségek kihasználása fontos része az optimális fejlődésnek. A gyermek a közvetlen környezetéből meríti a legtöbbet. Fontos tehát, hogy elegendő hely, eszköz, idő legyen biztosítva a tevékenységekhez és legyen kedve a gyerekeknek alkotni. A környezet, ahol az alkotásokat értékelik, megbeszélik, készítő erőt ad a további tevékenykedéshez. A gyermek az őt érő benyomások egy részével a felnőtt tudatos szervező

munkájának eredményeként találkozunk, ebben nagyon fontos szerep jut a szülőknek is. Ha ismerik az óvodában folyó tevékenységeket, az otthoni lehetőségekkel csak fokozhatják a fejlődést, az önkifejezést.

Előfordul, hogy egy gyermek nem érdeklődik, ennek oka lehet:

- ingerszegény környezet,
- nem terhelték, segítették a kialakulóban levő alkotó úton,
- helytelen közbeavatkozás miatt,
- felnőttek helytelen irányítása miatt,
- negatív magatartás miatt.

Ezek elemzése segíthet a korrigálásban, a legjobb módszer megtalálásában, hogy hogyan kedveltessük meg, hogyan hangoljuk a gyermeki érdeklődést a művészet felé. A tehetség már ebben a korban is megmutatkozhat, vonzódásban, kreativitásban, egyéni kifejezőképességben, egyéni látásmódban, színvilágban stb. Feladatunk, hogy lehetőségeket biztosítsunk a (tehetséges) gyerekek fejlesztésére. A sikeres fejlesztés alapja, hogy a gyermeket csak valódi sikereiben erősítsük. Lényeges szempont, hogy a gyermek önmagához képest fejlődjön.

A művészeti tevékenységek jelentősége abban rejlik, hogy szabad cselekvési lehetőséget biztosít. Fontos, hogy művészetet bevigyük a csoportokba, mert az közvetlenül az érzelmekre hat, a kedélyállapotot, a gondolkodást befolyásolja (pl. vers, mese, zene, képek, művészeti tárgyak stb.).

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

Irányelveink:

„Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka: A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézimunka mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására.

Az óvodapedagógus az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán teret, változatos eszközöket biztosít. Maga a tevékenység, s ennek öröme a fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, a kreatív önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.

Ezen tevékenységek az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképességek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermekek térforma és szín képzeeteinek gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.

Az óvodapedagógus feladata megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, festés, mintázás és kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.” (Alapprogram)

Programunk fontos eszközként tartja a kézműves tevékenységeken keresztüli önkifejezést. A művészeti tevékenységekben, így az ábrázolásban is a gyermek teljes szabadságot kap, szabadjára engedheti érzelmeit, képzeletét, elképzeléseit. Jelzést ad önmagáról, kommunikál a környezetéről, szocializálódik, új technikákat tanul. Megjelenik az alkotási vágy, ennek hatására a vizuális észlelés, emlékezés, képzelet, a vizuális gondolkodás pontosabbá, könnyebbé válik és kialakul az intellektuális látás.

Feladatok: Az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán biztosítunk teret. Lehetőségek felkínálása mellett teret adunk az önálló alkotásoknak teret. Nem az eredmény a fontos, hanem a szabad alkotás és annak öröme, a kreativitás fejlődése.

A gyermeki személyiség fejlesztésének fontos eszköze, hogy ismerkedjenek műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, esztétikus tárgyi környezettel, nemzeti szimbólumokkal.

Az ábrázolás különböző fajtái: rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás és a kézimunka.

Az óvodapedagógus feladatai:

Megismertetni a gyermekeket a különböző anyagokkal és a kézi munka technikai alapelemeivel, a színvilággal, formavilággal és a téri ábrázoló világgal. A kézmozgás fejlesztése széles tevékenykedési lehetőségek biztosításával, eszközök használatával. Ösztönözni az eszközök célszerű, biztonságos, takarékos, kreatív használatára. Elősegíteni az alkotás örömeinek megélését.

Támogatjuk a gyermeket a pontosabb vizuális emlékezésben változatos ingeranyaggal, a megfigyelés és az analizálás pontosabbá tételével. Teret engedünk az esztétikai érzékenység kialakulására, a szép iránti nyitottságra, környezetünk iránti fogékonyságra. A vizuális tevékenységekben figyelünk a keresztcsatornák fejlesztésére, a koordinált mozgás elősegítése.

Az óvoda épített és tárgyi környezete, díszítése, szemléltető eszközei a kötetlen és kötött foglalkozásokkal együttesen képezik a vizuális nevelés hatásrendszerét. Lehetőséget adunk az

eszközök mindennapi használatára, a különböző technikák készségszintű elsajátítására. A csoportokban megteremtjük a feltételét annak, hogy a gyermekek játékidőben is, délelőtt és délután is kedvtelésből használhassák az ábrázolás anyagait, eszközeit. Megteremtjük a szabadidős, ill. kötött ábrázolás tárgyi hangulati feltételeit, a gyermek fejlődését belülről serkentő motiválást. Igényesen törekszünk környezetünk formálására, természetes és jó minőségű anyagok használatára. Megismertetjük a gyermekeket a különböző anyagokkal, az ábrázolás, a konstruálás, az egyszerű munka fogásaival, technikai elemeivel. Életkorának és aktivitásának megfelelően különböző változatos technikákat alkalmazunk, nyitottak vagyunk az új módszerekre.

Építünk a környezet által adott élményanyagra, a természetre, az irodalmi élményekre, a gyermek fantáziájára. A gyermeki alkotásokat lehetőség szerint bemutatjuk közösségi rendezvényeken a tehetségek bátorítására.

A gyermeki személyiség fejlesztéséhez hozzátartozik a műalkotásokkal, szépművészeti tárgyakkal, népművészettel való ismerkedés is. Lehetőséget kell adni arra, hogy művészeti albumok, könyvek helyet kapjanak a könyvespolcon.

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Irányelveink:

Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét. A népdalok éneklése, hallgatása, a gyermek-, néptáncok és népi játékok, a hagyományok megismerését, tovább élését segítik. Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.

Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközüül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (az egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.

A zenehallgatási anyag megválasztásánál az óvodapedagógus figyelembe veszi a nemzetiségi nevelés esetében a gyermekek nemzetiségi hovatartozását is.

Az éneklés, zenélés a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik a felnőtt minta spontán utánzásával.” (Alapprogram)

Zenei nevelésünk célja, hogy felkeltsük a gyerekek érdeklődését, megalapozzuk igényes zenei ízlésüket. Olyan zenei anyagot kell választanunk, amely a gyermekek életkorának, zenei képességeinek megfelel.

A népi gyermekjátékokkal, dalokkal, mondókákkal, néptáncsal és a népszokásokkal ismerkedve minél több olyan élményhez jussanak a gyermekek, ami fejleszti zenei ízlésüket, alapot adnak a zenei műveltségük tovább fejlesztéséhez. Általa megismerik népi kultúránk zenei alapjait. Mindezt kiegészítjük igényesen megválogatott kortárs zenei alkotásokkal.

Feladataink:

- Zenei hallás, ritmusérzék, emlékezet, alkotókedv és mozgáskultúra fejlesztése, élő zenei anyanyelv kialakítása.
- Ének-zenei nevelésünk hatékonysága érdekében szükséges: a feltételek megteremtése, zenei képességek, készségek fejlesztése; a felhasznált zenei anyagok igényes válogatása a csoportok összetételének és szintjének megfelelően.
- Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermekek felfedezik a dallam, a ritmus, a közös éneklés örömét, a mozgás szépségét.
- A népdalok éneklése, a gyermek néptáncok és a népi játékok a hagyományok megismerését, tovább élését segítik.
- A zenei anyag kiválogatását: a gyermek életkori sajátossága, a csoport összetétele, zenei képességei és az aktualitások határozzák meg.
- A zenei nevelés során céltudatosan fejlesztjük a gyermekek zenei hallását, ritmusérzékét, zenei verbális emlékezetét, játékos zenei alkotókedvét, mozgáskészségét, mozgáskultúráját.

Megismerkednek dallamjátszó és ritmushangszerekkel. A képességfejlesztésnél törekedni kell a játékoságra, az örömteli légkör fenntartására. Az igényesen válogatott énekes népi játékok és a kortárs művészeti alkotások hozzájárulnak a gyermek zenei képességeinek és kreativitásának fejlődéséhez.

A közös éneklés, játék, mondókázás, zenehallgatás során bővül szókincsük, fejlődik ritmusérzékük, képzeletük, mozgásuk, társas kapcsolatuk. Hallgassanak a gyermekek sok zenét, énekeljenek kedvtelésből – „csak úgy” maguknak. Ez leginkább akkor alakul ki, ha a csoport jó kedélyű, felszabadult, életében naponta helyt kap a zene, a dal, a játék.

Kiscsoportban célszerű közvetlenül ölbeli játékokat, dalokat kezdeményezni, hozzászoktatva a gyermekeket a napi éneklés, mondókázás öröméhez. Később a közös játékok,

közös élményszerzés közben is előkerülnek az ismert zenei anyagok, melyet közösen énekelve erősödnek társas kapcsolataik.

Az ének-zenei fejlesztéshez, a foglalkozások megtervezéséhez alapműként használjuk Forrai Katalin Ének az óvodában című könyvét, de törekszünk más - a korcsoport fejlettségének megfelelő - dalok, kortárs, népi játékok, zenei előadások felkutatására is.

Az óvodapedagógus feladatai:

Óvodánkban minden alkalmat megragadunk, hogy bevonjuk a gyermekeket a közös éneklésbe, énekes játékokba. Különböző játékos mozdulatokkal fejlesztjük ritmusérzéküket. Nagy figyelmet fordítva fokozatosan bevezetjük a gyermekeket a közös éneklés, együttes játék, zenei tevékenységek örömének átélésre.

A hallás és ritmusérzék fejlesztés anyagát fokozatosan bővítjük és nehezítjük. Énekes játékokat színesebbé tesszük egyszerűbb játékos, táncos mozgásokkal. Ösztönözzük a gyermeket fantáziájának kifejezésére, kitalált dallamok, ritmikus szövegek létrehozásával.

A zenét beleszójuk mindennapi életünkbe, játszunk, éneklünk akkor is, amikor a gyermekek kezdeményezik, énekelünk vagy zenélünk hangulatkeltés, motiválás céljából, különböző játékhelyzetekben, udvaron, kiránduláson, óvodai ünnepek, ünnepélyek alkalmával.

A zene befogadása, meghallgatása, a dal szépségének átélése fontos, hogy örömmé váljon a gyermek számára. Zenehallgatási anyag megválasztásánál figyelembe vesszük a gyermekek nemzeti hovatartozását, előtérbe helyezve a magyar zene kulturális anyagát.

A zenei tevékenység gyakorlásának módjai az egyéni és közös éneklések, az énekes játékok, a körjátékok, a néptánc elemeire építő mozgásos ritmikus játékok és a játékos mozdulatok.

A kommunikációs képzés fejlesztésében kiemelkedő szerepet kap az ének-zenei nevelés. Feszültség- és gátlásoldó hatása kihat a nyelvi kommunikációra is. Éneklés közben gyakoroljuk a helyes artikulációt, hangképzést, légzéstechnikát.

Lehetőségként kihasználjuk, hogy pihenés előtt altató dallal, dúdolóval ringatjuk álomba a gyerekeket.

Verselés, mesélés

Irányelveink:

„A többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdolók, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez. Ezek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak.

A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi

fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese - képi és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel - feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat. A mese különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének kialakítására. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást kínál. A tárgyi világot is megelevenítő, áttelekesítő szemléletmódja, és az ehhez társuló, a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világképe, csodákkal és átváltozásokkal ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre.

A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát, s a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás elengedett intim állapotában eleven, belső képvilágot jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája.

A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja. A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.

Az óvodában a 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi - népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi -, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.” (Alapprogram)

A tevékenység célja, feladata a gyermeket a mese és a vers segítségével az anyanyelv közegén át emberi kapcsolatokra tanítása, mélyítse az önismeretét, segítse a külső és belső (képi) világ, a különböző, eltérő viselkedésminták megismerését, megértését.

A mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálás az önkifejezés egyik módja. Az élmények feldolgozására többféle lehetőséget biztosítunk, támaszkodva a már, amelyeket folyamatosan fejlesztünk az adott anyagokhoz illeszkedve (dramatizálás, bábozás, szerepjáték, beszélgetés, képolvasás, stb.).

A mesék oldják a gyermek szorongásait. A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.

Az irodalmi anyag kiválasztásában a tervszerűség, tudatosság és fokozatosság érvényesül. A tárgyi világot is megelevenítő, áttelekesítő szemléletmódja és az ehhez társuló, a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világképe, csodákkal és átváltozásokkal értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre. A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát, s a

játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás elengedett intimállapotában eleven, belső képvilágot jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája.

Fontos, hogy a nyelvileg tiszta, értékes mesét, verset halljanak a gyerekek, melyeknek erkölcsi tartalmuk van, belső indulati élményeket közvetítenek. A mesék hőseinek tetteit, cselekmény menetét, a szereplők mondanivalóját, hangját, mozdulatait a gyermekek sajátelképzeléseik alapján játsszák el, tükrözve saját vágyaikat, indulataikat, érzelmeiket.

Az óvodában a népmesék, a népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi, dajkai hagyományok előtérbe kerülnek, de klasszikus kortárs irodalmi műveket is ismertettünk a gyerekekkel. Az irodalmi nevelés során a csoport szintjének megfelelő, változatos, a gyermekekhez közeli meséket, történeteket, verseket, verses meséket közvetítünk a gyerekek felé. Ezek együtt erős alapot biztosítanak a mindennapos anyanyelvi-irodalmi nevelésre.

Sikeresnek tartjuk a foglalkozásainkat, ha: folytatjuk a korábbi, óvoda előtti nevelést, és megalapozzuk a gyermek anyanyelvi-irodalmi érdeklődését, kommunikációs nevelését a mesék, versek, mondókák, rigmusok képi hatásával, zeneiségével a gyermeki személyiségjegyeket kibontakoztatjuk és fejlesztjük.

Az óvodapedagógus feladatai

A verselést, mesélést mindig kötetlenül szervezzük, kezdeményezzük. A gyermekek önként, érdeklődési kedvük szerint vesznek részt a mesehallgatásban, mesemondásban. Mesehallgatáshoz bensőséges, meghitt légkör biztosítása szükséges. A tervszerű kötetlenverselést, mesélést mindennapra szervezünk, a nap bármely szakaszában kezdeményezhetjük, ha a helyzet megkívánja.

A kezdeti játékos mozgással összekötött mondókázás, mesélés, verselés a későbbiek folyamán tovább bővül a környezetről, időjárásról, játékról, állatokról, emberekről szóló mesékkal.

Versekkel, míg óvodáskor végére elérnek a gyermekek az önálló mesélés, verselés szintjére. gyermek a kreativitását saját vers és mese alkotásával is kielégítheti.

Évente többször hívunk előadókat, akik mesét adnak elő a gyermekeknek. Ezeket az épület pedagógusai válogatják össze, hogy minőségi darabokat láthassanak az óvodások. Lehetőség szerint szervezünk közös színházlátogatásokat bábszínházba, művelődési házba is. Az óvoda életét tovább színesítik az óvodapedagógusok meseelőadása, mely egy évben többször is megrendezésre kerül. Ilyenkor a „saját óvodapedagógus” kerül a mű egy-egy szerepébe, amely szintén különleges élmény a gyerekeknek és a pedagógusoknak egyaránt.

7.5.2.2. Társas és közösségi tevékenységek

Irányelveink:

„Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartásának érzelmi vezéreltsége. Elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül. Mindezt szükséges, hogy

- a gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék,
- az óvoda alkalmazottai és a gyermek, a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze,
- az óvoda egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, én tudatának alakulását, és engedjen teret önkifejező törekvéseinek,
- az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.

A szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint például: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának), szokás- és normarendszerének megalapozása.

Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhöz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modellértékű szerepet tölt be.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.” (Alapprogram)

A csoport számára a mindennapi tevékenykedés hasznos, színvonalas, ötletgazdag kell, hogy legyen, így talál az egyéni és a közös „munkában” örömet a gyermek. A közös tevékenység (teremdíszítés, kiállítás szervezés, egymás segítése, stb.) mind olyan emberi tulajdonságok, képességek, készségek kialakulását eredményezi, amelyek alkalmassá teszik a gyermekeket másokkal érintkezni, együttműködni, kommunikálni.

Az óvoda élete szervezett kereteken belül zajlik (folyamatos, rugalmas napirend szerint), a sokrétű lehetőségek biztosítása adja meg a gyermekek számára a más-más tapasztalást, a világ megismerését.

Törekedünk a kicsiknél a nyugodt, vidám légkör kialakítására, nagyobbaknál közös tevékenységekkel (kirándulások, színházlátogatások, egyéb programok szervezésével) a körülöttük lévő világ egyre mélyebb megismerésére, közös élmények gyűjtésére. A nevelőközösségnek feladata az érzelmi, az erkölcsi és közösségi nevelés, melyeknek ebben a folyamatban meghatározó a szerepe.

A közösségen belül kell a gyermekeknek elsajátítaniuk:

- társakkal való helyes viselkedést (vitás kérdések elintézése, segítségadás),
- egyén érvényesülését,
- közös tevékenység fontosságát,
- felnőttek, idősek tiszteletét, kisebbek segítését,
- partnerviszony kialakítását,
- önálló kapcsolatteremtést,
- toleranciát, erkölcsi normák alapjait,
- helyes szokásrendszert,
- az egyének tiszteletét, szeretetét, kölcsönös bizalmat.

Közös programok lehetnek egész óvoda, vagy csak egy-egy csoport részére:

- séták a városban, alkalmi és állandó kiállítások megtekintése,
- kirándulások,
- iskolával való kapcsolat fenntartása,
- ünnepekre készülődés, gyűjtő munkák, ajándék készítések,
- rövid előadásokkal való készülés,
- alkalmi színházi előadások megtekintése
- városi rendezvényekre való készülés.

Mindezek kialakulásában fontos szerep jut az alapvető feltételek biztosításának (hely, idő, eszköz), mely lehetővé teszi a gyermekek mindennapos zavartalan testi, fizikai, szellemi fejlődését, a szülőkkel való partneri viszony nyitottságát, hogy az óvodánkat megismertessük a város lakóival.

Óvodánkban a befogadás során fontosnak tartjuk a fokozatosságot, ezért a szülők részére lehetővé tesszük, hogy segítségére legyenek a gyermekek óvodába való beilleszkedésének.

Ennek tartamáról mindenkor a csoport óvodapedagógusai tesznek javaslatot az érkező gyerek és a csoport gyermekei ismeretében.

7.5.2.3. Munka jellegű tevékenységek

Irányelveink:

„A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató munka és munka jellegű játékos tevékenység - az önkiszolgálás, a segítség az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, értjük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése, az elvállalt naposi vagy egyéb munka, a környezet-, a növény- és állatgondozás.

A gyermekmunka jellegű tevékenysége:

- örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység,
- a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok, mint a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság alakításának fontos lehetősége,
- a közösségi kapcsolatok a köteleességteljesítés alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.” (Alaprogram)

A gyermekmunka jellegű tevékenységén a saját személyével kapcsolatos feladatok ellátását, valamint a közösség érdekében tett tevékenységet értjük. A személyiségfejlesztés fontos eszköze, a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató, azzal egybeeső munka és munka jellegű játékos tevékenység.

Területei: az önkiszolgálás, az elvállalt naposi munka, az óvoda mindennapi életével kapcsolatos állandó és alkalmi munka, környezet- és növénygondozás.

Célunk: érezzék át a munka fontosságát és tevékenység közben örömmel végezzék el a feladatot saját személyükkel kapcsolatosan vagy a közösségért végzett játékos munkavégzés során. Saját és mások elismerésére nevelésének egyik leghatékonyabb eszköze.

Feladataink:

- Örömmel és szívesen végzett cselekvő tevékenység során juttassuk a gyereket sikerélményhez.

- A munkavégzéshez szükséges attitűdök, jártasságok, képességek, készségek /pl.: kitartás, önállóság, felelősség, céltudatosság/ fejlődjenek.
- Tudatos pedagógiai szervezés, a gyermekkel való együttműködését és folyamatos, konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mért fejlesztő értékelést igényel.
- A gyerekek a munka jellegű tevékenységet, éppúgy, mint a játékot, általában könnyedén végzik, szeretik, a tevékenység végig játékos jellegű marad.
- Megismerik, elsajátítják és természetesnek tartják szükségességét.
- A munka felelősséggel jár, mely gyakorlás során alakul ki. A munkavégzés során formálódnak és egyre pontosabbá válnak a tevékenységhez szükséges képességek. A munka elősegíti a társas kapcsolatok fejlődését, szociális és együttműködő képességei feladattudatát, önállóságát.
- A munka tartalma csoportonként változó lehet, pl. maguk és környezetük rendben tartása, játékok rendezése, javítása, tisztítása, csoportdíszítés, rendezés, tárgyak segítése, naposi munka, élősarok, magas veteményes ágy gondozása, évszakonként kerti munka, gereblyezés, gyűjtőmunkák, alkalmi papírgyűjtés.
- Nagyon fontos, hogy a gyermekek legelőször a saját személyükkel kapcsolatos munkák elvégzésében legyenek biztosak, igényeljék a velük kapcsolatos rendet, tisztaságot.

Önellátásban sajátítsák el:

- a játék használata utáni játék elpakolást,
- a ruhájukkal kapcsolatos teendőket,
- étkezésnél a terítést, elpakolást,
- tisztálkodás során a mosdó rendjének megőrzését, törölköző, fogmosószeresek használat utáni helyretételét,
- a tevékenységükből származó szemet eltakarítását.

Amikor már személyükkel kapcsolatos önállóságot mutatnak, melyet rendszeresen, saját tempójukban folyamatosan, következetesen gyakorolnak, akkor érdemes olyan munkaformát rájuk bízni, ami már a közösséggel végzett tevékenység. Át kell érezniük munkájuk fontosságát, örömteli tevékenység kell, hogy legyen, hogy munkájukkal másoknak is örömet szerezhetnek.

Ilyenek:

- naposság,
- alkalmi megbízatások,
- közös munkavégzés (teremrendezés, rendrakás stb.),

- növény- és állatgondozás,
- kerti munka.

Fontos, hogy a munkafolyamatok egymásra épülése folyamatos és fokozatos legyen. Ezáltal egyre nagyobb önállóságra, önálló gondolkodásra, szabad tevékenységre neveljük a gyermekeket, mely örömet, magabiztosságot eredményez. A mindennapokban modell értékű mintákat biztosítunk. Ahhoz, hogy a munkát sikerélményként élje meg, dicsérettel buzdítjuk.

7.5.2.4. Szabadidős tevékenységek

A szabadidős tevékenységek jelenléte az óvodán belül azért kap hangsúlyos szerepet, mert a gyerekek egyre több időt töltenek az óvodában, így igényeik kiterjednek a szabad idő szabad felhasználására is, melyet elszórtan a folyamatos, rugalmas napirendben tudnak a gyerekek kifejezésre juttatni saját belsőképzéseik mentén. A szabadidős tevékenységeket a csoport napi életébe integráljuk. Ez a tevékenység nem tartalmában tér el a többi tevékenységtől, hanem abban, hogy a gyermek szabad választásán alapul, egyéni, egyedi, spontán belső képzetés, döntés hívja elő.

A gyermek szabadon használja fel a rendelkezésére álló időt saját vágyainak, saját döntésének megfelelően, belső motivációja szerint. Tartalma a termékeny idő felhasználási lehetőségek közti szabad választás. A szabad idő hasznos eltöltésének eseményei egybe eshetnek spontán, vagy szervezett tevékenységekkel, kiegészíthetik, színesíthetik azokat. A gyermekek egyéni ötletei, döntései, vágyainak, szándékainak felszínre kerülése hozzá járulhatnak az egyéni bánásmód, differenciálás megvalósulásához a lehetőségek figyelembevételével.

Célunk, hogy a gyermekeket eljuttassuk oda, hogy képesek legyenek egyéni szabadságuk határait kiszélesíteni, az öntevékeny, lehetőségek közül választani tudó, önálló személyiség kibontakozásának lehetőségéig. A gyermek választása, hogy él-e ezzel, illetve, hogy ráérez-e arra, hogy a lehetőségekhez mérten szabadon tevékenykedjen.

Az óvodapedagógus és a pedagógiai munkát közvetlen segítő munkatársak feladatai:

- a gyerekeknek változatos lehetőségek felkínálása kötelezettségek nélkül,
- szabad polcon, hozzáférhetően kikészített eszközök kikészítése,
- gyermekek élet és mozgás terének kitágítása a lehetőségekhez képest,
- tér adása a tevékenykedésre és az „üres járatok”-nak, a pihenésnek, ellazulásnak, bambulásnak, a „semmit sem csinálás”-nak is a maga természetes valójában,

- Keret adása a tevékenységekhez, mediátor szerepben, nem „kész megoldásokat” kínálni, inkább, csak rávezetni őket az oda vezető útra, meghagyva nekik a megoldás, erőfeszítés eredménye után érzett örömet, sikerélményt,
- lehetőség adása, hogy időszakonként átgondolja a változtatások, lehetőségek szükségességét, ennek függvényében alakítja a felkínált tevékenységek listáját és az eszközök repertoárját,
- biztosítsa a gyerekek fantáziáját, képzeletét, rugalmas gondolkodását fejlesztését (eszközöket, javaslatokat tenni egy – egy ötlet kibontásához, teret, időt biztosítani) ,
- bátorítsa a gyermeket a döntés helyzetekben való részvételre, rugalmas gondolkodásra, kreatív probléma megoldásra.

A felnőtt törekszik megragadni azokat a játéktémákat, problémákat, élethelyzeteket, amelyekhez a gyerekek közel érzik magukat, megláttatni a környezetünkben a többféle lehetőséget, problémákra megoldásokra támpontokat adni.

A napot átíveli a szabad játék, mely sokszínűen és spontán módon is megvalósul a csoportban. A képesség, hogy gazdálkodjanak a gyerekek az idejükkel egész életük során fontos tudás lesz. A kötelességek mellett a szabad idő tartalmas eltöltésének képessége a lelkiileg egészséges ember sajátja, a mentálhigiéné alap eleme. Az unalom és az ötlettelenség, a kiégés a mai gyerekeket is fenyegeti, mindettől óv meg az a képesség, hogy a szabad időt hasznosan legyenek képesek eltölteni. A szabadidő tartalmas megélésének folyamatát az óvodapedagógus igény szerint ötletadással támogathatja.

7.6. A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

A hároméves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi és szociális fejlődésének elősegítése.

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához:

A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciálódásnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél:

- az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, továbbá a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,
- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,
- a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek:

Érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat azzal, hogy a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek, végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét.

Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival.

A szociálisan érett gyermek:

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését,
- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb - szükség szerint kreatív - elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

8. Az óvodai nevelő munka dokumentumai:

A fejlődés nyomon követése, a nevelés - tanulás tervezése, szervezése, a dokumentumokban

A gyermekekkel kapcsolatos dokumentumok kezelése az adatvédelmi törvény iránymutatása alapján történik.

Az óvodába került gyermekeknél nagyon fontos a családi háttér megismerése. Minden gyermeknek van személyi anyaga, melynek dokumentumai:

8.1 Gyermekekkel kapcsolatos dokumentáció, személyi anyag

- Személyiség lap, anamnézis – a szülő tölti ki.
- „Fejlődésem lépései” - a gyermekek a fejlődését nyomon követő dokumentum (félévente tölti az óvodapedagógus). Az óvodapedagógus – az óvodai felvétel után, a gyermek csoportba érkezésekor – a szülővel kitölteti a gyermekről szóló anamnézis nyomtatványt, és ezzel elindítja a megismerésnek a folyamatát. Mindez folyamatosan kiegészül az óvodánk által kidolgozott, „Fejlődésem lépései” c. dokumentumban rögzített megfigyelésekkel, amelyek a gyermekek képességeinek fejlődését követik nyomon. A növekedés, fejlődés üteme minden egyes gyermeknél másképpen alakul.
- Vizsgálatkérő és Vizsgálati eredményeket tartalmazó dokumentumok (orvosi, szakorvosi, dietetikai, szakszolgálati, szakértői dokumentumok).
- Nyilatkozatok: Adatvédelmi nyilatkozat, Hozzájáruló nyilatkozatok- Szülő tölti ki.
- Kapcsolattartással kapcsolatos dokumentáció – Szülő tölti ki.

Folyamatos a kapcsolattartás a családdal (napi információcsere, szülői megbeszélések, fogadóóra, szülői értekezletek, csoport hírek, közös városi rendezvények, szükség esetén családlátogatás, stb.), mivel minden gyermek más és más családi háttérrel rendelkezik, mások az elvárások, fejlesztési lehetőségek. Ezért is fontos, hogy az egyént a családi háttérrel együtt elfogadva próbáljuk befogadni, tudatosan formálni, fejleszteni. Igyekszünk enyhíteni lemaradásain, a problémákat feltérképezve segíteni, azokat akár szükség esetén szakember bevonásával megoldani.

8.2. Az óvodai étellel, neveléssel kapcsolatos szakmai dokumentumok

8.2.1. A csoportnapló tartalmazza:

- az óvoda, gyermekcsoport nevét, az óvodapedagógusok nevét, a csoportnapló megnyitásának, zárásának időpontját,
- a gyermekek névsorát és jelét,
- a gyermekek születési idejét,
- a gyermekcsoport életkor szerinti összetételét (kiscsoportos, középső csoportos, tanköteles),
- a heti rendet,
- a napirendet,
- éves tervet,
- /Az éves terv tartalmazza az időszak megjelölését, a témajavaslat megnevezését, mely a csoportnaplóban mindenkor megtalálható. Az éves tervezésnek rugalmasnak kell lennie, mivel a gyermeki tevékenységek, ötletek, azok különlegessége miatt (előre nem tervezett kirándulás, kiállítás stb.) átütemezést kívánhat. A nevelés, a tanulás szorosan összefügg egymással, ezért a kettő komplex egységben hat egymásra, átszöve a napi tevékenységet. Fontos a teljes nevelési folyamat megtervezése./
- féléves terveket és reflexiókat,
- /A 4-es feladatrendszerünk mentén (játék és tanulás, társas és közösségi tevékenységek, munka jellegű tevékenységek, szabadidős tevékenységek) valósulnak meg, az Alapprogramhoz igazodva tervezzük az óvodai életünk minden szintjét./
- heti tervezést,
- /Figyelembe vesszük a gyermekek egyéni fejlődési ütemét, szintjét, képességeit, dinamikáját, tapasztalatait, a gyermek egyéni ötleteit, érdeklődését. Ezek utólag kerülnek be a tervezésbe, hiszen az élmények, hagyományok, tapasztalatok kihatása előre nem mérhető. Ezeket a történéseket feljegyezzük, átgondoljuk, a következő heti tervezésnél vesszük őket figyelembe. A heti tervek tartalmazzák: témajavaslat alapján anyanyelvi nevelés, külső világ tevékeny megismerése (matematikai tartalommal is), mozgás, művészeti tevékenységek.
- a csoportprofil
- (Mely tartalmazza pl.: a gyerekek számát, összetételét (kor, nem), a kiemelt figyelmet igénylő gyerekek számát, státuszának okát, a gyermekek szociális háttérét, játékszintjét, motiváltságát, közösségi szintjét, a gondozási, önkiszolgálási, önellátási fejlődési fokot. A csoport kapcsolat rendszerét, játszó csoportok, baráti kapcsolatok milyenségét, a

csoport irányító, peremhelyzetű tagjait, hátrányos helyzetű gyermekeket, fejlesztésre járó gyermekeket óvodán kívül és belül, logopédiára járókat, tanköteles korúak számát nem, kor megoszlását, diétás étkezésben részesülőket, bármilyen betegségben, allergiában szenvedőket, neheztelt családi háttérrel rendelkezőket (család felbomlása, nagycsalád, perem helyzet stb./

- a nevelés, félévenkénti tervét és annak fél éves reflexióját,
- a tanulás folyamatának tervét hetente (tevékenység tartalma, fejlesztési feladat, cél, eszközök, módszerek) a műveltségi területek mentén. Folyamatosan figyelemmel kísérve alakítjuk ki a heti tervet, melyben az egymásra épülést biztosítja az előző heti tapasztalat. Lényeges, hogy tudjuk, a közösség illetve egy-egy gyermek milyen segítséget, fejlesztést igényel. A tevékenységek, fejlesztések tervezése írott formában történik. A tervezés során törekszünk a többoldalú tapasztalatszerzés lehetőségeinek kihasználására, az alaposságra, az ismétlésekre.
- az óvodai és óvodán kívüli programokat, az ünnepeket, megemlékezéseket,
- feljegyzéseket, bejegyzéseket a csoportról eseti jelleggel,
- egyéni fejlesztési terveket, amennyiben a szakszolgálat a szakvéleményben csoportos keretek közt, az óvodapedagógus által szervezett formában megvalósítandó területeket jelöl meg,
- diétás étkezést igénylő gyermekek megjelölését,
- logopédiai ellátásban részesülő,
- egyéb tartós betegségben szenvedő speciális óvodai ellátást igénylő gyermekek, mint diabétesz, lázgörcs,
- óvodán kívüli fejlesztésre járó gyerekek megjelölését,
- kiemelt figyelmet igénylő -ha van SNI, BTMN státuszú- gyermekek nevét szakértői véleményét, felülvizsgálat dátumát, iktatási számot,
- SZK szülők megnevezését, elérhetőségét,
- szülői értekezletek jegyzőkönyveit,
- bármilyen csoporttal, gyermekkel kapcsolatos feljegyzést,
- tűz- és balesetvédelmi oktatás időpontját, helyét,
- rendkívüli szülői értekezlet –ha – van, feljegyzéseit.

9. A szakmai munka támogatása, megújulása

A minőségi pedagógiai munka egyik kulcseleme a folyamatos szakmai fejlődés, amelyért minden pedagógus saját maga felel. A rendszerszintű megvalósítást a jogszabályokban rögzített kötelező elemek és a szakmai támogatás (továbbképzések, konferenciák, szervezeti szintű tanulás, tapasztalatcsere, hálózati tanulás, szaktanácsadás, mentorálás, e-learning-környezet) egyensúlya biztosítja.

A szakmai tudás fontos alkotóeleme egy-egy pedagógusközösségnek.

9.1. A szakmai fejlődés lehetőségei az óvodán belül

A **belső szakmai munka** összefogói a munkaközösségek, céljuk a minőségi és szakmai munka javítása, a gyermekek érdekeinek szervezett képviselése, gyermekvédelmi feladatok ellátása.

A nevelőtestület a tagjai közül évenként a munkaközösség saját tevékenységeinek irányítására, koordinálására munkaközösség-vezetőt választ, akit az igazgató bíz meg egy nevelési évre a feladatok ellátásával – a megbízás meghosszabbítható legfeljebb öt évre –, amit az óvoda éves munkaterve rögzít.

Munkaközösségek:

- pedagógiai szakmai munkaközösség - mindhárom épületben egy-egy vezető
- szakmai ellenőrzést és értékelést támogató munkacsoport – vezető egy a három épületben
- fejlesztő team – vezető egy a három épületben
- gyermekvédelmi felelősök munkaközössége – vezető egy a három épületben

Vezetőik tevékenységüket az igazgató írásos megbízása alapján, munkaköri leírásuknak megfelelően végzik.

Feladatuk:

- a munkaközösség önálló, felelős vezetése,
- a munkaközösség működési tervének elkészítése,
- pályakezdők, újonnan belépők segítése,
- az óvodai nevelési program megvalósulásának segítése,
- bemutató foglalkozások szervezése,
- új módszerek, eszközök, elméleti és gyakorlati ismeretek közzététele,
- a pedagógiai munka színvonalának emelése,

- az intézmény szakmai munkájának irányításában, tervezésében, szervezésében és ellenőrzésében részvétel, összegző véleményük figyelembe vehető a pedagógusok értékelési eljárásában,
- a pedagógus munkakörben foglalkoztatottak nevelő-oktató munkájának segítése,
- szakirodalmi anyagok feldolgozása, felhasználása a gyakorlati munka korszerű segítéséhez,
- a pedagógiai szemlélet korszerűsítése, a gyakorlati pedagógia kiemelkedő eljárásainak terjesztése, a pedagógusok közötti munkakapcsolat fejlesztése,
- mérési szempontok, módszerek, eljárások kimunkálása a munkaközösség tagjaival,
- a pedagógusok továbbképzésének, önképzésének szervezése, segítése,
- kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlesztésének megszervezése, figyelemmel kísérése, felülvizsgálatok kontrollálása,
- intézményi önértékelési rendszer elkészítése, irányítása, koordinálása, az intézményi elvárás rendszer meghatározása, szükség szerinti aktualizálása,
- komplex ellenőrzés esetén az aktuálisan érintett intézmény, az abban dolgozó pedagógusok, partnerek tájékoztatása, koordinálása,
- értékelésbe bevont kollégák felkészítése, segítése,
- az adatgyűjtéshez szükséges mérőeszközök (kérdőívek, interjúk) elindítása,
- Az, OH informatikai támogató felületen és a valóságban is a folyamatok követése,
- a teljesítményértékelés szempontjainak kialakítása a vezetőség tagjaival, egyeztetve a nevelőtestület tagjaival,
- az ellenőrzési, értékelési folyamatokban való részvétel,
- a gyermekvédelmi folyamatokkal kapcsolatban a gyermeknek a hivatalos fórumokon való képviselése az óvodapedagógussal együttműködve.

Munkaközösség vezetők felelősségei:

- ellenőrzik a munkaközösségi tagok munkáját, az ütemterv szerinti előrehaladást és az eredményességet,
- hiányosságnál intézkedést kezdeményeznek az igazgató felé,
- javaslatot tesznek a szakmai továbbképzésekre, a munkaközösségi tagok jutalmazására, kitüntetésére,
- felelősségük kiterjed a munkaköri leírásban található feladatkörre.

9.2. A szakmai fejlődés lehetőségei az óvodán kívül

Továbbképzéseken való részvétellel, a pedagógusok gazdagíthatják módszertani kultúrájukat, tapasztalataikat, megszerzett tudásukat beépíthetik a mindennapjaikba és át is adhatják kollégáiknak. A nevelés nélküli munkanapokon (értekezleten, csapat építőtréningen, előadók hívásával) egymást segítve, ötletek gyűjtésével, problémák felvetésével, közös megoldással, a pályakezdők felkarolásával, mentorálással lehet egy nevelőtestületnek igazán sikeres, szeretetteljes légkörben jó munkát végeznie, mely példamutató alapja a gyermekközösség jó közérzetének.

Óvodánk törekszik lehetőséget találni külhoni óvodákkal való kapcsolatteremtésre, melynek egyik forrása lehet, testvérvárosaink óvodáival, pedagógusaival a kapcsolatfelvétel, illetve nyitottak vagyunk a fogadásukra is.

10. Az óvoda kapcsolatrendszere

Irányelveink:

„Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való szoros együttműködés. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda, illetve a család teremt meg. Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti az intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt (bölcsődék és egyéb szociális intézmények), az óvodai élet során (pedagógiai szakszolgálat intézményei, gyermekjóléti szolgálatok, gyermekotthonok, egészségügyi, illetve közművelődési intézmények), és az óvodai élet után (iskolák) meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében. A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükséglethez. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda nyitott és kezdeményező.

A nemzetiséghez tartozó gyermekeket is nevelő óvoda kapcsolatot tart az érintett nemzetiségi önkormányzatokkal, szervezetekkel.

A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda a külhoni magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és - lehetőségei szerint - szakmai kapcsolatot tart fenn.”(ONAP)

10.1. Kapcsolattartás szülőkkel:

Óvodai nevelésünk a családi nevelés kiegészítője. A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége. Szeretnénk gyermekeink fejlesztését a szülők együttműködésével megvalósítani, melynek alapja a kölcsönös bizalom és tisztelet. A gyermek fejlődéséről rendszeresen (előre ütemezve félévente, igény szerint másidőpontokban is) részletes és hiteles tájékoztatást adunk a szülőknek

Egyéni problémák esetén a szülői kapcsolattartás egyéb formáit is alkalmazzuk, pl. fogadóóra keretében segítjük a gyermek-szülő harmonikus kapcsolatának kialakítását vagy megbeszéljük a gyermek fejlődésével kapcsolatos észrevételeinket, további teendőinket.

Az óvodapedagógus feladata:

A szülők folyamatos tájékoztatása a közérdekű információkkal, mindenkit érintő aktualitásokkal kapcsolatban:

- Papír alapon a csoportok faliújságján.
- Digitálisan az SZK tagjai felé.
- Személyesen: évente két alkalommal szülői értekezlet formájában.

Fogadó órákon a személyiségi jogokat figyelemben tartva és a hatékony együttműködés céljából évente két alkalommal minden gyermek esetében, illetve szükség vagy igény szerint az óvodapedagógus és/vagy a szülő (is) kezdeményezésére további alkalommal is szóbeli tájékoztatást nyújtunk.

A szülőkkel való folyamatos kapcsolattartás és a kölcsönös, jó partneri viszony kialakítása elengedhetetlen a gyermekek fejlődése érdekében.

A közös óvodai és városi rendezvények lehetőséget adnak a kötetlen programok átélésére, beszélgetésekre, ezzel elősegítve a tágabb közösség fejlődését, kapcsolatrendszerünk bővítését.

Együttműködési formák:

- szülői értekezletek (2-3-szor egy évben),
- fogadó órák (2-szer egy évben),
- Óvodanyitogató,
- SZK értekezlet,
- beiratkozás.

Kötetlen együttműködési formák:

- városi rendezvényeken való részvétel,
- karácsonyi együtt muzsikálás,
- anyák napi közös délután,
- adventi barkács délután.

10.2. Kapcsolattartás az intézményekkel:

Az óvodába lépés előtt (bölcsődék és szociális intézmények), az óvodai élet során (pedagógiai szakszolgálatok, gyermekotthonok, egészségügyi szolgáltató: gyermekorvos, védőnő, illetve közművelődési intézmények) és az óvodai élet után (iskolák) meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében. A kapcsolattartás formái igazodnak a feladatokhoz, szükségletekhez. A kapcsolatok kialakításában az óvoda nyitott, kezdeményező.

Kapcsolattartás a fenntartóval: Az igazgató rendszeresen részt vesz a fenntartó általszervezett meghallgatásokon, képviseli az óvoda és az ott dolgozók érdekeit.

kapcsolattartásnak vannak törvény által előírt formái, illetve vannak helyi sajátosságokból adódó kapcsolat tartási formái is, mindkettő jelen van óvodánk életében.

Kapcsolattartás az iskolával: E kapcsolat a gyermekek óvodából, iskolába valóátmenetét segíti. Az együttműködés célja a gyermekek iskolába való átmenetének megkönnyítése, a beilleszkedésük, teljesítményük nyomon követése. Ezen kívül tájékoztatást adunk a nagycsoport végén a leendő első osztályos nevelőknek a gyermekek egyéni fejlődési üteméről, az egyéni bánásmód tapasztalatairól, esetleg a várhatóalkalmazkodási nehézségekről.

Formái:

- elsős tanítók látogatása óvodánkba,
- nyílt óra megtekintése a leendő iskolás gyerekekkel,
- elsősök avatásán való részvétel,
- osztályok beosztásánál vélemény formálása, segítségadás óvodánk vezetőjének és pszichológusának bevonásával.

Kapcsolattartás a gyermekorvossal és a védőnővel: A védőnő rendszeresen látogatja az Óvodát, átnézi a gyermekek haját, egyes esetekben tanácsot ad az óvodapedagógusoknak. A gyermekorvostól speciális esetekben tudunk szakmai tanácsot kérni.

Pedagógiai szakszolgálat, gyermekjóléti szolgálat: Feladatuk iskolaérettségi, értelmi képességek, fejlettségének vizsgálata, magatartászavarok felismerése. A gyermeknél tapasztalható súlyos beilleszkedési, magatartási rendellenesség, részképesség zavar, tanulási nehézség, fogyatékoság, iskolaérettség megállapítása terén kérjük szakmai segítségüket.

Kapcsolattartás hazai és külhoni óvodákkal: A hazai és Kárpát-medencei magyar nyelvű intézmények közötti oktatási tér kialakítása érdekében óvodánk külhoni magyar óvodákkal kapcsolatépítésre és szakmai kapcsolat fenntartására törekszük.

11. Gyermekvédelmi feladatok ellátása

A gyermekvédelmi munka minden dolgozó feladata. Az óvodánkban gyermekvédelmi felelős van, aki kiemelten foglalkozik a hátrányos helyzetű, illetve veszélyeztetett gyermekek felkutatásával, helyzetük szakszerű megoldása gyermekvédelmi szervek segítségének igénybevételével. Az óvodapedagógus jelzése során felméri a környezeti információkat, felveszi a kapcsolatot az igazgatóval, majd az igazgatóval együtt a jelzőrendszer tagjaival.

11.1. A kapcsolatfelvétel folyamata:

Az óvodapedagógus, tagintézmény igazgató/ igazgatóhelyettes, gyermekvédelmi felelős, igazgató, védőnő, orvos, szociális-és gyermekjóléti központ, fenntartó, gyámhatóság.

Amennyiben bármelyik dolgozó a gyermeknél veszélyeztetettségre utaló jelet tapasztal, a gyermekvédelmi felelős által köteles jelezni az igazgatónak, aki jelez a Gyermekjóléti Szolgálat felé.

A gyermekvédelem célja: a gyermeki jogok érvényesítése, az esélyegyenlőség és az egyéni bánásmód biztosítása. Az óvoda közreműködik a gyermekek veszélyeztettségének megelőzésében és megszüntetésében. Ennek érdekében együttműködünk az óvodai szociális segítővel, a szociális- és gyermekjóléti szolgálattal illetve a gyermekvédelem intézmény rendszerével. Óvodánk gyermekvédelmi céljai azonosak az óvodai nevelés céljaival, eszközeivel:

- a veszélyeztetett gyermekeket is próbálja alkalmassá tenni az óvodai nevelésre illetve nevelő értékű hatások befogadására,
- abban a szociális rétegben is hozzájárul a nevelési esélyek javításához, amelyekben a gyermek fejlődését gátolják (családi, személyi és egyéb körülmények),
- megkeresi a pedagógiai beavatkozás sikeres formáit, azokat célszerűen alkalmazza,
- szükség szerint veszi igénybe a gyermekvédelem intézményeit,
- segíti a hatósági és területi gyermekvédelmi szerveket feladatuk teljesítésében (véleményezés, jelzés, jelentés adása, tájékoztatás).

Az óvodai gyermekvédelmi tevékenység egyik fontos feltétele a településen élők alapos ismerete: ismerni kell a városban élő, felvételre jogosult 3-6 éves korú gyermek számát, ezen belül a veszélyeztetett környezetben élő vagy hátrányos helyzetű gyermekek számát. A családi körülmények vizsgálata az alábbiak szerint alakul: tájékozódás a gyermekorvos, védőnő ismereteiről, szükség esetén információ a családtagokról, családlátogatás.

Az óvodás gyermekek családi helyzetének évenkénti felméréséhez készített szempontok:

- az óvodások száma összesen, ebből veszélyeztetettek száma,
- hátrányos helyzetű gyermekek száma,
- három, vagy többgyermekes családban élők száma,
- fogyatékos gyermekek száma,
- egyedülálló szülők száma („csonkacsaládok”).

11.2. A szociális hátrányok enyhítését segítő feladatok és tevékenységek

Feladatok:

- „szülős” befogadás a család és az óvoda átmenetének megsegítésére,
- a gyermek és körülményeinek megismerése, folyamatos figyelemmel kísérése,
- megállapítani, hogy képességei kibontakozásában elsősorban mi akadályozza a gyermeket,
- meghatározni a lemaradás mértékét, minőségét,
- meghatározni a fejlődési utat.

Tevékenységek:

- szülői konzultáció (szükség szerint családlátogatás),
- a szülők anyagi terheinek csökkentése érdekében tájékoztatás a lehetőségeiről,
- azokban az esetekben, amikor a felmerült helyzetet nem tudjuk az óvodában megoldani, felvesszük a kapcsolatot az érintett szolgálatokkal: a védőnői szolgálattal, óvodánk gyermekorvosával; a szociális- és gyermekjóléti szolgálattal, a fenntartóval, a rendőrséggel, stb.

Óvodánkban gyermekvédelmi felelős segíti az óvodapedagógusok gyermekvédelmi munkáját.

11.3. Az óvodai dolgozók legfontosabb feladatai

11.3.1. Az óvodapedagógus legfontosabb gyermekvédelmi feladatai:

- tárja fel mindazon körülményeket, melyek a gyermek testi-lelki-értelmi fejlődését hátrányosan befolyásolják,

- kompenzálja a hátrányokból adódó lemaradásokat pedagógiai eszközökkel és módszerekkel (egyéni illetve differenciált fejlesztés),
- végezzen prevenciós feladatokat (életvitel, egészséges életmódra nevelés, felvilágosító munka),
- alakítson ki partneri, segítő kapcsolatot a szülőkkel,
- a gyermek fejlődéséről rendszeresen tájékoztassa a szülőket,
- nyújtson segítséget a családoknak, hogy betölthessék funkciójukat,
- vegye észre, ha a gyermek magatartásában, fejlődési ütemében indokolatlannak tűnő hanyatlás következik be,
- szükség esetén kérje speciális feladatokat ellátó szakemberek, illetve szakintézmények segítségét,
- jelezze észrevételeit a gyermekvédelmi felelős felé.

Ha a gyermek és a szülő viszonyánál bármilyen negatív változást vesz észre, azonnal felveszi a kapcsolatot a szülővel, ezzel próbálva megelőzni a gyermekek személyiségének és magatartásának esetleges romlását.

Az óvodapedagógus feladata, hogy a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek helyzete a csoportban kiegyensúlyozottá, elfogadott csoporttaggá váljon. Integrációs szemléletünket úgy alakítjuk, hogy a másság ne szétválasszon, hanem összekössön.

11.3.2 . A gyermekvédelmi felelős legfontosabb feladatai:

- kísérelje figyelemmel a jogszabály változásait,
- a gyermekjóléti szolgálat felkérésére vegyen részt az esetmegbeszélésen,
- éves munkaterv részeként dolgozza ki a nevelési év gyermekvédelmi munkatervét,
- hangolja össze a gyermekvédelmi tevékenységet az óvodában dolgozó óvodapedagógusok között,
- az óvodapedagógus észrevételeit vizsgálja ki, segítsen az óvodapedagógusnak és a szülőknek a gyermek védelme érdekében,
- vegye számba és tartsa nyilván a rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesülőket,
- rendszeresen tájékoztassa munkájáról az óvodavezetőt,
- egyeztessen és működjön együtt az óvodapedagógusokkal, az óvodavezetővel, a helyi egészségügyi szervekkel, a szociális- és gyermekjóléti szolgálat munkatársaival, a családgondozókkal és a nevelést segítő szakemberekkel,

- kérjen segítséget a szociális- és gyermekjóléti szolgálattól akkor, ha a gyermeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudja megszüntetni,
- a gyermek anyagi veszélyeztetettsége esetén rendszeres vagy rendkívüli gyermekvédelmi támogatás megállapítását kezdeményezi a helyi önkormányzatnál.

11.3.3. Az igazgató legfontosabb gyermekvédelmi feladatai:

- tegye ismertté és hozzáférhetővé a gyermeki jogokról és azok védelméről szóló törvényt,
- tájékoztassa az óvoda dolgozóit a törvényi változásokról és az azokból adódó feladatokról,
- határozza meg az óvoda azon együttműködési kapcsolatait, illetve a kapcsolattartásban ellátandó feladatokat, melyek segítik az esélyegyenlőség és az egyenlő bánásmód követelményének megtartását,
- jelezze a szülők felé az óvoda gyermekvédelmi felelősének és az óvodai szociális segítő feladatát, annak személyét illetve elérhetőségét tegye nyilvánossá,
- gondoskodjon a gyermekvédelmi felelős munkájához szükséges feltételek megteremtéséről,
- a gyermekvédelmi felelős tájékoztatása után segítsen az adott ügyvel kapcsolatos intézkedésekben,
- kísérelje figyelemmel az indokolatlan távolmaradást és intézkedjék annak megszüntetéséről,
- együttműködési szerződés szerint, szociális segítő támogatja munkánkat,

Az igazgató felelős a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok megszervezéséért és ellátásáért, a gyermekvédelmi jelzőrendszernek a nevelési-oktatási intézményhez kapcsolódó feladatai koordinálásáért.

Az óvodapedagógust és az óvoda összes alkalmazottját titoktartási kötelezettség terheli a gyermekkel és családjával kapcsolatos minden olyan tény, adatot, információt illetően, amelyről a gyermekkel, szülővel való kapcsolattartás során szerzett tudomást. A titoktartási kötelezettség a foglalkoztatási jogviszony megszűnése után is határidő nélkül fennmarad, azonban nem terjed ki a gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjaival történő, a gyermek fejlődésével összefüggő megbeszélésre. A gyermek jogának védelmében akkor is el kell járnunk, ha nem magyar állampolgárságú.

A gyermek veszélyeztetettsége esetén a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 17. § (2) bekezdésében foglaltak szerint az adattovábbításhoz az érintett, valamint az adattal kapcsolatosan egyébként rendelkezésre jogosult beleegyezése nem szükséges.

Handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Sándor Gábor'.

12. Törvényi hivatkozások

- 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról
- 401/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról.
- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (Nkt.)
- 229/2012. (VIII. 28.) Kormány Rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról (Vhr.)
- A nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI- rendelet (EMMI r.)
- 32/2012 (X.8) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelési irányelvei
- 1997. évi CLIV. törvény az egészségügyről
- 26/1997. (IX. 3.) NM rendelet az iskola-egészségügyi ellátásról
- A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény.
- A gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX.10.) kormányrendelet.
- EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2016/679 RENDELETE (2016. április 27.) a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (általános adatvédelmi rendelet) /a továbbiakban: GDPR/
- 2011. évi CXII. törvény az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról
- a közokiratokról, közlevéltárakról és a magánlevéltári anyag védelméről szóló 1995. évi LXVI. törvény
- 2015. évi CCXXII. törvény az elektronikus ügyintézés és a bizalmi szolgáltatások általános szabályairól
- 363/2012. (XII. 17.) Kormányrendelet az óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- Oktatási Hivatal: Önértékelési kézikönyv óvodák számára
- 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről

13. Felhasznált irodalom

1. Óvodai nevelés országos alapprogramja (ÓNOA)
2. Chrappán Magdolna - Fábíán Katalin: Tevékenységközpontú ONP (2007)
3. Komplex prevenciós óvodai program, Kudarc nélkül az iskolában: Porkolábné Dr. Balogh Katalin, Dr. Balázsne Szűcs Judit, Szaitzné Gregorits Anna – Szerk. (Trefort, 2004)
4. Útmutató TONP Mindennapos testnevelés foglalkozásainak szervezéséhez (Fabula, 1998)
5. Útmutató TONP Matematika komplex foglalkozásainak szervezéséhez (Fabula, 1997)
6. Útmutató TONP Természet – társadalom – ember. A környezeti nevelés lehetőségei, szervezése a program keretében. (Fabula, 1998)
7. Útmutató TONP Tervezés- ünnepek, ünnepségek, megemlékezések (Fabula, 1998)
8. Útmutató TONP A tevékenységeken alapuló szokásrendszer kialakítása, a gondozás és az egészséges életmódra nevelés az óvodában (Fabula, 1998)
9. Gondozás az óvodában (OPI, 1983)
10. Baranyai Sándorné: Környezetvédelem az óvodában (1997)
11. Fábíán Katalin- Laminé Antal Éva: Biztos minőség- Minőségbiztosítás az óvodában? (Fabula, 2000)
12. Fábíán Katalin- Laminé Antal Éva: Mérőeszközök, felmérőlapok gyűjteménye (Fabula, 2000)

14. Legitimációs záradék

Intézmény:	Diósd Dió Óvoda
OM szám:	032825
Pedagógiai Programot készítette:	Sánta Gáborné igazgató
Megalkotásában részt vett:	Diósd Dió Óvoda nevelőtestülete
Értékelte:	Diósd Dió Óvoda nevelőtestülete
Elfogadta:	Diósd Dió Óvoda nevelőtestülete
- határozat száma:	
- nevelőtestület nevében eljárhat:
Tájékoztatást kapnak:	Szülői szervezet tagjai
Jóváhagyta:	fenntartó a mellékelt határozattal